

ΕΡΓΟ:
**«Πρότυπο Σχέδιο Διαχείρισης αλλαγών σε ΜΜΕ
στον ευρύτερο τομέα των Δομικών Υλικών»**

**ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.3.Α.: ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ
ΤΕΛΙΚΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ**

Ανάδοχος

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Λ. Ριανκούρ 64, GR-115 23 Αθήνα
Τηλ. +30 210 6905000
Fax. +30 210 6981885
E-mail: planet@planet.gr

Σ.Β.Β.Ε.
«ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ»
Πλ. Μοριχόβου 1, Τ.Κ. ΤΚ 546 25 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 539817, Φαξ.: 2310 541933
E-mail: info@sbbe.gr

Φεβρουάριος 2012

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
2	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ	3
	2.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	3
3	ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ.....	15
	3.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ	15
4	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ	22
5	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑ, ΟΦΕΛΟΣ.....	26
6	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	31
	6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	31
	6.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	31
	6.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	38
	6.4 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	51
	6.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	55

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανάκαμψη του τομέα παραγωγής δομικών υλικών στη χώρα μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη αφενός με την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας και αφετέρου με τις επικρατούσες – ευνοϊκές συνθήκες δραστηριοποίησης για τις εγχώριες επιχειρήσεις που διαμορφώνονται από το εξωτερικό τους περιβάλλον.

Η οικονομική ανάκαμψη της Ελλάδας δεν προβλέπεται πριν από το 2015, ενώ η οικονομική ανάκαμψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξελίσσεται αργά, σε κλίμα σαφούς αβεβαιότητας και παραμένει εύθραυστη. Παράλληλα, οι αυξήσεις των τιμολογίων της ενέργειας και η αύξηση των τιμών των εισαγόμενων πρώτων υλών, πλήττουν ευθέως την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών, ενός τομέα με κατ' εξοχήν ενεργοβόρες επιχειρήσεις. Επίσης, η προσπάθεια δημοσιονομικής εξυγίανσης έχει οδηγήσει σε δραματική μείωση της αγοραστικής δύναμης των Ελλήνων καταναλωτών, με άμεση συνέπεια τη δραματική πτώση της κατασκευαστικής και οικοδομικής δραστηριότητας στη χώρα, και, ως εκ τούτου, στην πτώση του κύκλου εργασιών του συνόλου των εγχώριων επιχειρήσεων.

Η συνοπτική αυτή περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών έχει οδηγήσει πληθώρα επιχειρήσεων του τομέα στην αναζήτηση του χαμένου μεριδίου αγοράς σε αγορές του εξωτερικού. Η διεθνοποίηση και η εξωστρέφεια των εγχώριων επιχειρήσεων αποδεικνύεται σε υπ' αριθμό 1 στρατηγική διεξόδου των Ελληνικών επιχειρήσεων απ' την κρίση και μάλιστα σε αγορές οι οποίες πολλές φορές δεν θεωρούνται ούτε «κοντινές», ούτε «παραδοσιακές».

2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

2.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1. Προτάσεις πολιτικής για την προσαρμογή της υφιστάμενης στρατηγικής των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών στα νέα δεδομένα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Κεντρικό ζητούμενο από τις επιχειρήσεις κατά την τρέχουσα περίοδο της οικονομικής κρίσης αποτελεί η εύρεση «αγοράς» ή «αγορών» ούτως ώστε να υποκατασταθεί το χαμένο μερίδιο από την εγχώρια αγορά λόγω της οικονομικής κρίσης. Η υποκατάσταση του χαμένου μεριδίου αγοράς περνά μέσα από την «αλλαγή του τρόπου σκέψης» των επιχειρήσεων, άρα μέσα από την προσαρμογή και την αλλαγή της στρατηγικής τους. Το γενικότερο ζήτημα της προσαρμογής ή της αλλαγής της στρατηγικής αφορά στη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά.

Στο πλαίσιο αυτό, οι προτάσεις προς τις επιχειρήσεις των δομικών υλικών, μπορούν να κινηθούν στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Σχεδιασμός και υιοθέτηση στρατηγικής σταθεροποίησης στην εγχώρια αγορά και στρατηγικής ανάπτυξης σε αγορές του εξωτερικού. Δοθέντος ότι κατά τη διάρκεια της τρέχουσας οικονομικής κρίσης οι επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών έχουν συρρικνωθεί με κριτήρια τον κύκλο εργασιών τους και την κερδοφορία τους, θα πρέπει οπωσδήποτε να προσπαθήσουν να εισέλθουν στο στάδιο της σταθεροποίησης στην εγχώρια αγορά. Η σταθεροποίηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της βελτίωσης των περιθωρίων κέρδους, της μείωσης του λειτουργικού κόστους, της καλύτερης προσαρμογής στο μίγμα προϊόντων και στον προσανατολισμό σε νέα προϊόντα ή/και σε νέες δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα η παροχή υπηρεσιών εφαρμογής των πωλούμενων προϊόντων. Από την άλλη μεριά η στρατηγική ανάπτυξης σε αγορές του εξωτερικού συμπεριλαμβάνει σαφώς την ανάπτυξη στρατηγικής διεθνοποίησης στην οποία βασικό συστατικό και κύρια προτεραιότητα θα είναι η οριζόντια ολοκλήρωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων και η ανάπτυξη δικτύων πωλήσεων. Με την πρόταση υιοθέτησης στρατηγικής οριζόντιας ολοκλήρωσης προτείνουμε οι εγχώριες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν μέσω της δημιουργίας παρόμοιων επιχειρήσεων στο εξωτερικό, οι οποίες όμως λειτουργούν στο ίδιο στάδιο της αλυσίδας παραγωγής. Τούτο προκύπτει από τη συσσωρευμένη τεχνογνωσία παραγωγής που διαθέτουν οι εγχώριες επιχειρήσεις, η οποία τους δίνει τη δυνατότητα για την υλοποίηση μιας τέτοιου είδους στρατηγικής.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η αναπλήρωση μέρους ή/και του συνόλου του κύκλου εργασιών από την εγχώρια αγορά και η σταδιακή επέκταση των επιχειρήσεων σε αγορές του εξωτερικού με περιθώρια ανάπτυξης. Τα περιθώρια ανάπτυξης σε ξένες αγορές θεωρούνται αρκετά σημαντικά για αρκετούς από τους κλάδους του τομέα των δομικών υλικών, δεδομένης της κατάστασης στην Ελλάδα, η οποία από μόνη της δημιουργεί συνθήκες «περίσσειας δυναμικότητας».

- Συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε επιχειρηματικά σχήματα υλοποίησης τεχνικών, κατασκευαστικών και οικοδομικών έργων του δημό-

σιου τομέα, μέσω του καθεστώτος των συμπράξεων δημόσιου – ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ). Παρά την οικονομική κρίση, τουλάχιστον για τα επόμενα τρία (3) χρόνια θα υπάρξει διάθεση κρατικών κονδυλίων για την υλοποίηση τέτοιου είδους συμπράξεων μέσω του «Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς» (ΕΣΠΑ). Επιπλέον, πρόσφατα ανακοινώθηκε από την πολιτεία η σύσταση ταμείου παροχής εγγυήσεων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της χώρας, ενώ έχουν ενταθεί οι συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τις τράπεζες – αναδόχους για τη συνέχιση της χρηματοδότησης των πέντε μεγάλων οδικών δικτύων, ενεργειακών έργων που βρίσκονται σε εκκρεμότητα κλπ. Μάλιστα, έχει ήδη διακηρυχθεί ότι για την υλοποίηση των μεγάλων έργων, θα υπάρξει παρόμοια διαδικασία μόχλευσης ιδιωτικών κεφαλαίων όπως και για την περίπτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και μάλιστα σε αναλογία ένα προς ενάμισι. Τούτο σημαίνει ότι για καθένα ευρώ που θα συνεισφέρει ο δημόσιος τομέας, ο ιδιωτικός τομέας θα συνεισφέρει με 1,5 ευρώ. Ως εκ τούτου η πρόταση για τη συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε ΣΔΙΤ, θα «επιβληθεί» κατ' ουσίαν από την αγορά τα επόμενα χρόνια.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η – εν μέρει τουλάχιστον – διατήρηση της ανταγωνιστικής θέσης και παρουσίας των εγχώριων επιχειρήσεων στην Ελληνική αγορά. Παράλληλα, θα υπάρξει διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας και, κυρίως, εξασφάλιση της βιωσιμότητας αρκετών επιχειρήσεων και επαγγελματιών τουλάχιστον για τα επόμενα τρία χρόνια.

- Σύναψη στρατηγικών συμμαχιών και συνεργασιών με μεγάλες επιχειρήσεις του εξωτερικού, με διττό σκοπό: α) την υλοποίηση των συμπράξεων δημόσιου – ιδιωτικού τομέα που προαναφέρθηκαν, και, β) την ένταξη των προϊόντων των εγχώριων επιχειρήσεων σε διεθνή δίκτυα διανομής. Κατ' αρχήν το θέμα των ΣΔΙΤ αναφέρθηκε ακριβώς παραπάνω. Η μοναδική πιθανή αδυναμία για τη συμμετοχή στην υλοποίηση τεχνικών έργων μέσω ΣΔΙΤ των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών μπορεί δυνητικά να είναι η έλλειψη μέρους της τεχνογνωσίας που απαιτείται για την υλοποίηση του έργου. Η κάλυψη αυτού του πιθανού «κενού» σε τεχνογνωσία μπορεί να γίνει μέσω της σύναψης στρατηγικών συμμαχιών και συμφωνιών των εγχώριων επιχειρήσεων με επιχειρήσεις του εξωτερικού. Αντικείμενο αυτών των στρατηγικών συμμαχιών θα είναι, κατ' αρχήν, η μεταφορά τεχνογνωσίας για τη διοίκηση και διαχείριση τεχνικών έργων μεγάλης κλίμακας (π.χ. αεροδρόμια, λιμάνια, κλπ) και ακολούθως η μεταφορά εμπειρίας και τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση ιδιαίτερων τεχνικών απαιτήσεων για την επιτυχημένη υλοποίηση εξειδικευμένων τεχνικών υποδομών, όπως ενεργειακά έργα, αυτοκινητόδρομοι ειδικών απαιτήσεων κλπ.. Με αφορμή αυτές τις πιθανές συμφωνίες και στρατηγικές συμμαχίες θα δοθεί στις εγχώριες επιχειρήσεις η ευκαιρία να εντάξουν τα προϊόντα τους σε διεθνή δίκτυα διανομής, στο πλαίσιο της στρατηγικής ανάπτυξης νέων αγορών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: με τη συγκεκριμένη πρόταση οι επιχειρήσεις του τομέα ωφελούνται πολλαπλά, αφού κερδίζουν σε τεχνογνωσία μέσω των συνεργασιών, δημιουργούν προϋποθέσεις διεθνοποίησης και εξωστρέφειας των δραστηριοτήτων τους, και, εν τέλει, επιτυγχάνουν τη βιωσιμότητα και τη συνέχειά τους κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Ειδικά το θέμα της διεθνοποίησης και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων είναι εξαιρετικά σημαντικό για την αναπλήρωση του χαμένου μεριδίου αγοράς από την εγχώρα, μέσω πωλήσεων στις διεθνείς αγορές. Σε κάθε περίπτωση, μέσα από τη συγκεκριμένη διαδικασία είναι δυνατόν να προκύψουν κοινά επιχειρηματικά – επενδυτικά σχήματα, εξαγορές, συγχωνεύσεις και, κυρίως, στρατηγικές επενδύσεις σε διάφορα στάδια της αλυσίδας πρόσθεσης αξίας του τομέα των δομικών υλικών για τις Ελληνικές επιχειρήσεις και να επιτευχθεί υψηλός βαθμός εξωστρέφειας.

- Σχεδιασμός και υλοποίηση συγκεκριμένης στρατηγικής ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Η συγκεκριμένη πρόταση θεωρείται κομβικού χαρακτήρα για την επίτευξη της στρατηγικής ευθυγράμμισης των επιχειρήσεων με τα όσα συμβαίνουν στο εξωτερικό τους περιβάλλον. Για την επίτευξη της «αλλαγής στον τρόπο σκέψης» των επιχειρήσεων, άρα στη στρατηγική τους, απαιτείται να υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό με κατάλληλα προσόντα και δεξιότητες που θα διαχειρισθεί τις συγκεκριμένες αλλαγές. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών στο πλαίσιο αναζήτησης του χαμένου μεριδίου από την εγχώρια αγορά, απολύτως φυσιολογικά θα στραφούν προς την υλοποίηση δράσεων διεθνοποίησης και εξωστρέφειας. Στο πλαίσιο αυτό θα χρειασθούν ανθρώπινο δυναμικό που θα διαχειρισθεί τη συγκεκριμένη αλλαγή στρατηγικής δραστηριοποίησης και το οποίο: θα προέρχεται από χώρες – στόχους, θα είναι υψηλών προσόντων, θα επιμορφώνεται διαρκώς. Αυτή η στρατηγική κατεύθυνση συνεπάγεται πολιτική προσέλκυσης ανθρώπινου δυναμικού υψηλών προσόντων που, σε γενικές γραμμές, μέχρι σήμερα δεν εφαρμόζεται από τη μεγάλη πλειοψηφία των εγχώριων επιχειρήσεων.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεων είναι αυτό το οποίο τελικά θα κληθεί να υλοποιήσει τις στρατηγικές κατευθύνσεις για την έξοδο από την κρίση και όλες τις προτάσεις πολιτικής που ήδη αναφέρθηκαν. Ως εκ τούτου η ύπαρξη συγκεκριμένης στρατηγικής ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού προβάλλει ως προϋπόθεση για την ανάπτυξη στρατηγικής βιωσιμότητας των εγχώριων επιχειρήσεων. Επίσης, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα και στο τμήμα που αφορά στην υλοποίηση των συγκεκριμένων στρατηγικών, οι οποίες είναι ιδιαίτερα απαιτητικές, με κριτήριο τη ρευστότητα του εξωτερικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων και σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση παγκοσμίως.

- Υλοποίηση στρατηγικής «προϊοντικής στροφής» προς προϊόντα λιγότερο ενεργοβόρα, «έξυπνα», «πράσινα», και γενικά αποδοτικότερα από τα ήδη υφιστάμενα. Η συγκεκριμένη πρόταση αναφέρεται ευθέως στην τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών και στην παρακολούθηση των όσων συμβαίνουν σε αγορές εκτός Ελλάδας. Για την επιβίωση των επιχειρήσεων απαιτείται να σχεδιασθούν και να αναβαθμισθούν τεχνολογικά τα υπάρχοντα προϊόντα, στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Παραδείγματος χάριν, η ζήτηση για «έξυπνα» κουφώματα, σημαίνει την ενσωμάτωση αισθητήρων θερμοκρασίας, φωτεινότητας, πίεσης αέρα κλπ, οι οποίοι στη συνέχεια μέσω ενσωματωμένου προγραμματιζόμενου ελεγκτή θα μπορούν να λαμβάνουν «αποφάσεις» για τη σκίαση και τις λοιπές λειτουργίες του κουφώματος, π.χ. για το άνοιγμα ή το κλείσιμο του σκίαστρου κλπ.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η περαιτέρω αξιοποίηση της υπάρχουσας γνώσης και τεχνογνωσίας των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών, με την παραγωγή νέων προϊόντων που θα είναι διεθνώς ανταγωνιστικά. Επίσης, η δημιουργία προϋποθέσεων για δυναμικές επιχειρηματικές συνεργασίες για τις Ελληνικές επιχειρήσεις στον τομέα της υπεργολαβίας. Με την υλοποίηση της συγκεκριμένης στρατηγικής διανοίγονται επιχειρηματικές ευκαιρίες αφενός παραγωγής νέων – αποδοτικότερων προϊόντων και αφετέρου σύναψης διεθνών συνεργασιών που μπορεί να αφορούν σε αναθέσεις δραστηριοτήτων υπεργολαβίας.

2. Προτάσεις πολιτικής για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων προϊόντων μέσω έρευνας και ανάπτυξης και προώθησής τους στις διεθνείς αγορές μέσω clusters και networks

Οι απαιτήσεις για την υλοποίηση νέων στρατηγικών απαιτούν και νέες, ευέλικτες και σύγχρονες, οργανωτικές δομές που θα έχουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν με επιτυχία στην

υλοποίηση των στρατηγικών αποφάσεων που θα αφορούν τη συνέχεια και βιωσιμότητα των Ελληνικών επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών.

Παράλληλα, δεν πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι η υλοποίηση των ποικίλων αποφάσεων των επιχειρήσεων για την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος διέρχεται αναγκαστικά από τη λειτουργική οργανωτική τους δομή. Η ίδια η στελέχωση των επιχειρήσεων ενώ δεν αποτελεί πρόβλημα για την πλειοψηφία των εταιρειών του τομέα των δομικών υλικών, εντούτοις είναι ζητούμενο η αποτελεσματική της αξιοποίηση, η οποία θα πρέπει να οδηγεί απαραίτητα σε αυξημένες εταιρικές αποδόσεις (κερδοφορία, κύκλος εργασιών κλπ).

Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται τα ακόλουθα:

- Η δημιουργία ξεχωριστών οργανωτικών ενοτήτων στις επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών, αποστολή των οποίων θα πρέπει να είναι η ανάπτυξη νέων – καινοτόμων προϊόντων, η μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας και η δημιουργία τεχνολογικών συνεργασιών με στόχο την αυξημένη εταιρική και προϊόντική απόδοση. Η ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του τομέα μπορεί να επιτευχθεί, εφόσον οι εγχώριες επιχειρήσεις υιοθετήσουν, με συστηματικό και όχι αποσπασματικό τρόπο, εντός των οργανώσεών τους την υλοποίηση δράσεων έρευνας και ανάπτυξης, καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας. Βεβαίως, αρχικά η συγκεκριμένη πρόταση μπορεί να υλοποιηθεί από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου, αλλά στη συνέχεια είναι βέβαιο ότι θα υιοθετηθεί και από τις επιχειρήσεις του τομέα που είναι μικρότερου μεγέθους. Μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον συγκεκριμένο τομέα. Η ανάπτυξη των νέων τμημάτων στις επιχειρήσεις του ευρύτερου τομέα των δομικών υλικών μπορεί να γίνει μέσω της συνεργασίας με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ινστιτούτα, συμβούλους τεχνολογίας κλπ, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό, στο πλαίσιο μιας προσπάθειας αφενός μεταφοράς καλών πρακτικών από το εξωτερικό και αφετέρου προσαρμογής τους στις ανάγκες των σύγχρονων καταναλωτών..

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: με τη συστηματική υποστήριξη των επιχειρήσεων από εσωτερικές οργανωτικές δομές έρευνας και ανάπτυξης, οι επιχειρήσεις θα μπορέσουν να παράξουν νέα – καινοτομικά προϊόντα, να αναπτύξουν νέες – καινοτομικές μεθόδους παραγωγής και να προβούν σταδιακά στη βελτίωση των ήδη υπάρχοντων προϊόντων και διαδικασιών. Στις βασικές προϋποθέσεις επιτυχημένης λειτουργίας τέτοιων τμημάτων είναι η ανάπτυξη συνεργιών και συνεργασιών με εγχώριες και ξένες ερευνητικές ομάδες, οι οποίες σε συνεργασία μαζί τους θα μπορέσουν να υλοποιήσουν βελτιωτικές προσπάθειες που θα οδηγήσουν τελικά την επιχείρηση στην επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

- Η συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε δραστηριότητες clustering και networking. Οι συγκεκριμένες διεθνείς πρακτικές, δυστυχώς, δεν έχουν αποδώσει τα αναμενόμενα μέχρι σήμερα, κι αυτό εξηγείται περισσότερο από τους μακροοικονομικούς δείκτες και τη γενικότερη οικονομική συγκυρία, συνεχείς θετικοί και υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας, οι οποίοι στην ουσία τους δεν επέτρεπαν στις επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν τέτοιου είδους καλές πρακτικές, που ήδη εφαρμόζονταν από επιχειρήσεις του εξωτερικού. Τέτοιου είδους πρωτοβουλίες μπορούν να υλοποιηθούν στην παρούσα δυσχερή οικονομική συγκυρία, και να ειδικωθούν ως μέσον διεξόδου από την κρίση. Τούτο διότι μέσω μιας δικτύωσης τύπου cluster, μπορούν να υλοποιηθούν συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα και ερευνητικών εργαστηρίων, στην κατεύθυνση σχεδιασμού και ανάπτυξης νέων προϊόντων, βελτίωσης υπάρχοντων, εισαγωγής νέων διαδικασιών παραγωγής, τα οποία μπορούν να δράσουν θετικά προς την κατεύθυνση υλοποίησης δράσεων διεθνοποίησης και εξωστρέφειας. Το επιτυχημένο παράδειγμα του cluster Corallia, είναι η απόδειξη αφενός του σχεδιασμού και της ανάπτυξης νέων προϊόντων και αφετέρου της

αναδιάρθρωσης – ανάδειξης του κλάδου της μικροηλεκτρονικής στη χώρα. Η κινητοποίηση των επιχειρήσεων μπορεί να προέλθει μέσω επιχειρηματικών φορέων (π.χ. Σύνδεσμοι Βιομηχανιών, Κλαδικοί Σύνδεσμοι κλπ), οι οποίοι μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο διευκολυντή στην όλη προσπάθεια. Ήδη, στη Βόρεια Ελλάδα και στο πλαίσιο αυτό αναπτύσσεται με πρωτοβουλία του ΣΒΒΕ η δημιουργία cluster «έξυπνων και πράσινων» δομικών προϊόντων, με ιδιαίτερα θετική ανταπόκριση τόσο από μεγάλες επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών, όσο και από μικρότερου μεγέθους επιχειρήσεις πληροφορικής οι οποίες απαιτούνται για την επιτυχημένη πορεία μιας τέτοιας θεματικής ενότητας cluster.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η ανάπτυξη νέων προϊόντων, η εγχώρια και η διεθνής δικτύωση, η προώθηση των εγχώριων προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού, η συμπόρευση των επιχειρήσεων με τις διεθνείς τάσεις και εξελίξεις, ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός και η συνεχής παρακολούθηση των τεχνολογικών εξελίξεων παγκοσμίως, η δημιουργία «brand name» για τα προϊόντα των επιχειρήσεων που θα συμμετέχουν στις δράσεις clustering και networking, η δυνατότητα ένταξης των προϊόντων που παράγονται από τις επιχειρήσεις σε διεθνή δίκτυα διανομής, και η ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών. Σε κάθε περίπτωση, οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν σε ένα τέτοιο εγχείρημα θα δράσουν ως πολλαπλασιαστές και για τις υπόλοιπες – υποψήφιες προς ένταξη σε μια τέτοια προσπάθεια επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών, γεγονός το οποίο θα έχει ως άμεσο αποτέλεσμα τον εμπλουτισμό και την εμβάθυνση της συγκεκριμένης προσπάθειας.

3. Προτάσεις πολιτικής για την ανάπτυξη νέων αγορών στην Ελλάδα και το εξωτερικό

Με δεδομένο το γεγονός ότι η Ελληνική αγορά διέρχεται τη μεγαλύτερη κρίση της μεταπολεμικά, μια στρατηγική προσανατολισμένη αποκλειστικά και μόνον στην εγχώρια αγορά έχει πολύ μικρές, έως ελάχιστες, πιθανότητες να επιφέρει το αποτέλεσμα της ανάκαμψης και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών. Παρά ταύτα, οι επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων και τη χρήση νέων υλικών, μπορεί να οδηγήσει στο «άνοιγμα» της εγχώριας αγοράς μέχρι το 2020.

Από την άλλη μεριά, είναι ζητούμενο η διεθνοποίηση και η εξωστρέφεια των Ελληνικών επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών, στο πλαίσιο της αναζήτησης νέων αγορών εκτός Ελλάδος. Στο πλαίσιο της εφαρμογής μιας στρατηγικής διεθνοποίησης των επιχειρήσεων του τομέα, σπουδαίο ρόλο θα διαδραματίσει ο προσανατολισμός των εγχώριων επιχειρήσεων σε συγκεκριμένες αγορές. Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι οι αγορές των αναπτυσσόμενων χωρών είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό κορεσμένες. Αντίθετα, στις αγορές των αναπτυσσόμενων κρατών βρίσκονται μεγαλύτερες ευκαιρίες για ανάπτυξη, άρα για πώληση των προϊόντων των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών στις αγορές αυτές.

Στο πλαίσιο αυτό, οι προτάσεις πολιτικής που εφαρμοζόμενες θα υποβοηθήσουν σε σημαντικό βαθμό την εξεύρεση νέων αγορών, είτε στην Ελλάδα, είτε στο εξωτερικό, είναι:

- Οι προδιαγραφές της ΕΕ 20-20-20 σχετικά με τις εκπομπές ρύπων μέχρι το 2020, επιτάσσουν ότι τα κτίρια θα είναι μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας. Οι υποχρεώσεις της Ελλάδας για την εναρμόνισή της με τις ευρωπαϊκές οδηγίες αναφορικά με τις εκπομπές ρύπων την οδηγούν ευθέως στην ικανοποίηση της ανάγκης για ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων και στη χρήση νέων υλικών για το σκοπό αυτό. Επειδή οι συγκεκριμένες προδιαγραφές μπορούν να δώσουν αναπτυξιακή διέξοδο στις επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών, προτείνεται η δημιουργία ενός ταμείου χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων στο πρότυπο του εγγυοδοτικού ταμείου για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και με τη συμμετοχή φορέων όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα

Επενδύσεων ή ιδιωτικές τράπεζες ή ξένα funds στο μετοχικό κεφάλαιο του συγκεκριμένου ταμείου. Μέσω του ταμείου θα μπορεί να υπάρξει εγγυοδοσία για παροχή δανείων, μέσω των οποίων θα είναι δυνατή η επίτευξη των στόχων 20-20-20 και η ανάπτυξη της εγχώριας αγοράς.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η νέα οδηγία της ΕΕ που οδηγεί σε κτίρια μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας συνεπάγεται την ανακατασκευή περίπου 3 εκ. κτισμάτων στη χώρα, για την εναρμόνιση της χώρας μας με τους στόχους που έχουν τεθεί. Επειδή ακριβώς το κτιριακό απόθεμα στη χώρα μας είναι αρκετά μεγάλο, αποτελεί κοινό τόπο ότι προσφέρεται για επενδύσεις στο μέλλον, άρα μπορεί ν' αποτελέσει μια δυναμική αγορά και η ανακατασκευή των κτιρίων ουσιαστικά να καταστεί μια νέα επιχειρηματική δραστηριότητα για τον τομέα των δομικών υλικών. Η ανακατασκευή αυτών των περίπου 3 εκ. κτιρίων εκτιμάται από παράγοντες της αγοράς ότι θα κοστίσει περί τα 200 δις. ευρώ. Το ποσό αυτό από μόνο του είναι τεράστιο για τον κλάδο, δημιουργεί θετικές προοπτικές από κάθε άποψη. Βεβαίως, η συγκεκριμένη προοπτική τελεί υπό την αίρεση της χρηματοδότησης του εγχειρήματος από ιδιώτες, καθώς ο τραπεζικός τομέας βρίσκεται σε πολύ δύσκολη θέση λόγω της οικονομικής κατάστασης στην οποία έχει περιέλθει η χώρα. Παράλληλα, για την επιτυχημένη ανάκαμψη των μεταποιητικών επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών και των κατασκευαστικών επιχειρήσεων της χώρας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η θεσμική υποστήριξη από την πολιτεία. Σε κάθε περίπτωση, η συγκεκριμένη θετική προοπτική για τον κλάδο, πρέπει να ειπωθεί ιδιαίτερα σοβαρά τόσο από τις επιχειρήσεις όσο και από την πολιτεία, αφού, και είναι γνωστό αυτό, η «δορυφορική» δραστηριότητα πληθώρας επαγγελματιών που θα απασχοληθούν στο πλαίσιο ενός τεράστιου προγράμματος όπως το 20-20-20, θα υποστηριχθεί τα μέγιστα και θα βοηθήσει σημαντικά στην ανάκαμψη συνολικά της χώρας.

- Σύναψη στρατηγικών συμφωνιών με διεθνείς «παίκτες», για τη διάθεση των προϊόντων των εγχώριων επιχειρήσεων στη διεθνή αγορά. Οι ισχυροί «παίκτες» της διεθνούς αγοράς είναι όσοι θεωρούνται ανάδοχοι μεγάλων δημόσιων και ιδιωτικών κατασκευαστικών έργων του εξωτερικού. Τέτοιες εταιρείες μπορούν να είναι: α) τεχνικές και κατασκευαστικές εταιρείες, β) αρχιτεκτονικά γραφεία, και, γ) πιθανόν μεταποιητικές επιχειρήσεις προμηθευτές των ανωτέρω (α) και (β) επιχειρήσεων, οι οποίες ενδιαφέρονται να αναθέσουν υπεργολαβικά την παραγωγή συγκεκριμένων προϊόντων σε Ελληνικές επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών. Ουσιαστικά οι διεθνείς «παίκτες» θα διαδραματίσουν το ρόλο του εκπροσώπου – αντιπροσώπου της ελληνικής επιχείρησης στις αγορές του εξωτερικού. Οι εγχώριες επιχειρήσεις, και είναι απολύτως αποδεκτό αυτό μέσω δημόσιων τοποθετήσεων παραγόντων του τομέα, δεν μπορούν από μόνες τους να αναλάβουν δημόσια έργα μεγάλης κλίμακας στο εξωτερικό. Η σύναψη όμως στρατηγικής συμφωνίας μπορεί να λειτουργήσει, αφού πολλές εγχώριες επιχειρήσεις διαθέτουν προϊόντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αλλά δεν διαθέτουν τα κατάλληλα κανάλια διανομής. Ρόλο υποβοηθητικό στην προσπάθεια αυτή μπορούν να διαδραματίσουν ο Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών και Σύνδεσμοι Επιχειρήσεων.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: άνοιγμα νέων αγορών, πώληση προϊόντων σε αγορές του εξωτερικού, βιωσιμότητα της εγχώριας παραγωγικής δραστηριότητας, ενίσχυση της ικανότητας των επιχειρήσεων για παραγωγή προϊόντων προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις συγκεκριμένων αγορών.

4. Προτάσεις πολιτικής για την τεχνολογική προσαρμογή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών στις διεθνείς τάσεις και εξελίξεις

Οι τεχνολογικές εξελίξεις που αφορούν τον τομέα των δομικών υλικών εμφανίζουν μια πολυτυπία η οποία προέρχεται ακριβώς από τους πολλούς κλάδους του τομέα, οι οποίοι ενσωματώνουν διαφορετικό επίπεδο τεχνολογίας στις παραγωγικές τους δραστηριότητες. Ως εκ τούτου δεν είναι δυνατόν να απομονωθούν και να καταγραφούν οι ιδιαίτερες τεχνολογικές προσαρμογές που απαιτούνται για καθέναν από τους κλάδους και για το λόγο αυτό σταχυολογούνται οι αναγκαίες – οριζόντιες τεχνολογικές προσαρμογές που αφορούν τον τομέα.

Στο πλαίσιο αυτό οι αναγκαίες τεχνολογικές προσαρμογές που αφορούν τον τομέα, είναι:

- Ανάπτυξη ερευνητικών και συμβουλευτικών συνεργασιών με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας και ειδικά με πολυτεχνικές και οικονομικές σχολές. Στόχος των συνεργασιών αυτών είναι η ανάπτυξη νέων προϊόντων, η βελτίωση των υπαρχόντων, η ανάπτυξη νέων, περισσότερο αποδοτικών διεργασιών από τις υφιστάμενες, η βελτίωση των υφιστάμενων και η υποβοήθηση των επιχειρήσεων στην καθημερινή τους λειτουργία με στόχο τη μείωση του λειτουργικού κόστους και την αύξηση της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων ως οργανωσιακών δομών. Η καλύτερη μεθόδευση προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η αλλαγή κατεύθυνσης στην σύναψη συμφωνιών με ερευνητικούς φορείς. Μέχρι σήμερα η συνηθέστερη μεθόδευση είναι αυτή της συμμετοχής μιας επιχείρησης σε consortia υλοποίησης ερευνητικών συνεργασιών τα οποία, στην πλειοψηφία τους, δεν καταλήγουν στο αναμενόμενο, για την επιχείρηση, αποτέλεσμα, και, επίσης, έχουν πολύ μεγάλη χρονική διάρκεια, η οποία δεν εξυπηρετεί τους τρέχοντες στρατηγικούς στόχους της επιχείρησης. Για τους παραπάνω λόγους η βέλτιστη μεθόδευση επιτάσσει τις συνεργασίες «ένας προς έναν», δηλαδή απ' ευθείας μια επιχείρηση συνεργάζεται με έναν ακαδημαϊκό ή ερευνητικό φορέα, αρχικά για την επίλυση προβλημάτων και στη συνέχεια για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: οι ερευνητικού και συμβουλευτικού τύπου υπηρεσίες θα υποβοηθήσουν τις εγχώριες επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών στην κατεύθυνση της ανάπτυξης νέων προϊόντων διεθνώς ανταγωνιστικών, που θα ενσωματώνουν υψηλή τεχνολογία και τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις συγκεκριμένων διεθνών αγορών. Σε κάθε περίπτωση οι ερευνητικές και συμβουλευτικές συνεργασίες θα μπορέσουν να καταστήσουν τις επιχειρήσεις περισσότερο ανταγωνιστικές και να τις φέρουν πιο «κοντά» στις ομοειδείς επιχειρήσεις που κυριαρχούν στις διεθνείς αγορές.

- Η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την παραγωγική διαδικασία και ακολούθως από την απόρριψη των παραπροϊόντων των δομικών υλικών. Τόσο στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης όσο και για λόγους εξοικονόμησης κάθε είδους πόρων εντός των επιχειρήσεων είναι σημαντικό να προδιαγραφεί από τις επιχειρήσεις συγκεκριμένο ποσοστό μείωσης των χρησιμοποιούμενων φυσικών πρώτων υλών κατά τη διάρκεια της παραγωγής των πάσης φύσεως δομικών υλικών. Η συγκεκριμένη πρόταση θα πρέπει να ενταχθεί στη γενικότερη στρατηγική σταθεροποίησης των επιχειρήσεων, που ήδη έχει τεκμηριωθεί παραπάνω, και στην περιοχή μείωσης του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων για την απόκτηση αρχικά κοστολογικού πλεονεκτήματος και στη συνέχεια ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: κατ' αρχήν οι επιχειρήσεις οι οποίες θα προδιαγράψουν, και φυσικά θα επιτύχουν, συγκεκριμένο ποσοστό μείωσης των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών είναι βέβαιο ότι θα καταφέρουν να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος, άρα να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Παράλληλα, η μείωση των χρησιμοποιούμενων φυσικών πόρων θα συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτόν την εταιρική κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων του τομέα.

- Η μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας εισφέρει θετικά και πάλι στην περιβαλλοντική προστασία και στην αειφορία. Τα *προσδοκώμενα αποτελέσματα* είναι παρόμοια με αυτά που αναφέρθηκαν στο αμέσως προηγούμενο σημείο.
- Η μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της μείωσης του χρόνου παραγωγής. Η αφομοίωση νέων τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών θεωρείται αναγκαία ούτως ώστε οι επιχειρήσεις να κατευθυνθούν μέσω της μείωσης του λειτουργικού κόστους, και συνεπακόλουθα στη μείωση του κόστους παραγωγής, στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Οι επιχειρήσεις του τομέα, για τη μείωση του λειτουργικού κόστους, επιβάλλεται να ακολουθήσουν τα επόμενα τέσσερα στάδια: α) αρχικά θα πρέπει να κατανοήσουν τις πραγματικές διαστάσεις, αλλά κυρίως το μέγεθος των πιέσεων, από το εξωτερικό περιβάλλον, ούτως ώστε να αντιληφθούν έγκαιρα και να αντιδράσουν γρήγορα στις αρνητικές πιέσεις του περιβάλλοντος, β) στη συνέχεια να προβούν σε προδραστική μείωση κόστους, σχεδιάζοντας τις κινήσεις τους σε σχέση με τη στρατηγική που προτίθενται να εφαρμόσουν, γ) ακολουθώντας να αξιολογήσουν το χαρτοφυλάκιο των προϊόντων τους και να προβούν σε περικοπές όσων είναι ζημιόγωνα ή/και οριακής απόδοσης, και, δ) μετά να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους, μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας, του ανασχεδιασμού των επιχειρηματικών διαδικασιών και του επανασχεδιασμού των λειτουργιών με κριτήριο την κερδοφορία τους.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω της μείωσης του λειτουργικού κόστους, με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας παραγωγής και των παραγομένων προϊόντων.

- Η μείωση του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων δομικών υλικών, για την ενίσχυση της αγοράς των προϊόντων δομικών υλικών και τη βελτίωση των πάσης φύσεως κατασκευών. Η υιοθέτηση ελέγχων ποιότητας με στόχο την πραγματική αποτύπωση των διαφόρων φυσικών, χημικών και λοιπών ιδιοτήτων των διαφόρων δομικών υλικών, είναι δυνατόν να υπάρξει βελτίωση των ιδιοτήτων και της απόδοσης των δομικών υλικών γεγονός που αυτόματα συνεπάγεται μείωση του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων. Αν στα παραπάνω προσθέσουμε και τη θεσμοθέτηση της μείωσης του κύκλου ζωής των κτιρίων, τότε μπορεί να επιτευχθεί ευκολότερα η μείωση του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων δομικών υλικών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η τεχνολογική προσαρμογή των επιχειρήσεων και η ανάπτυξη της αγοράς, με ταυτόχρονη επίτευξη τη μείωση του κόστους του κύκλου ζωής των διαφόρων προϊόντων δομικών υλικών. Η μείωση του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων δομικών υλικών είναι πολύ σημαντικό να μπορεί να επιτευχθεί από τις επιχειρήσεις του τομέα, αφού οι απαιτήσεις της αγοράς για νέα προϊόντα επιτάσσουν προς τις επιχειρήσεις να είναι αφενός σε διαρκή ετοιμότητα για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και αφετέρου να παράγουν ολοένα και αποδοτικότερα προϊόντα που όμως θα έχουν μικρότερο κύκλο ζωής από τα αμέσως προηγούμενα.

- Σε συνέχεια της παραπάνω πρότασης, η επόμενη αφορά την ανάπτυξη νέων, πολύ-λειτουργικών υλικών βασισμένων στην αξιοποίηση της γνώσης, για την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών των χρηστών, τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η ανάπτυξη προηγμένων υλικών μπορεί να αποτελέσει το «διαβατήριο» των Ελληνικών επιχειρήσεων για την κατάκτηση διεθνών αγορών, οι οποίες θα είναι σε θέση να πληρώσουν το τίμημα για την αγορά προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η ανάπτυξη αυτών των προϊόντων μπορεί να επιτευχθεί μέσω: α) της χρήσης νέων υλικών προηγμένης λειτουργικότητας, β) της υιοθέτησης τεχνο-

λογιών πληροφορικής που θα συμβάλλουν στην παραγωγή νέων καινοτόμων δομικών υλικών υψηλής αποδοτικότητας, και, γ) του σχεδιασμού προϊόντων δομικών υλικών που θ' ανταποκρίνονται με επιτυχία στις ανάγκες των καταναλωτών για αντοχή και αυξημένη απόδοση.

- Ενίσχυση της δημιουργίας εταιρειών spin-offs από ακαδημαϊκούς φορείς. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πρότασης προτείνεται η χρηματοδότηση οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας δημιουργίας της εταιρείας spin-off. Αυτό σημαίνει ότι η χρηματοδότηση μπορεί να αφορά στη μελέτη σκοπιμότητας, στην έρευνα αγοράς για την τοποθέτηση του νέου προϊόντος, στην ανάπτυξη πρωτοτύπου, στην πληρωμή του κόστους για την κατοχύρωση της ευρεσιτεχνίας κλπ. Για την υλοποίηση της συγκεκριμένης πρότασης απαιτείται η αναθεώρηση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας εταιρειών spin-off, έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα να ιδρύονται τέτοιου είδους επιχειρήσεις με γρήγορες διαδικασίες, και να μπορούν να συμμετέχουν οι ερευνητές των εγχώριων ερευνητικών ιδρυμάτων και πανεπιστημίων χωρίς ιδιαίτερα προσκόμματα σε τέτοιου είδους επιχειρηματικά σχήματα. Επίσης, στο νέο νομοθετικό πλαίσιο θα πρέπει να δίνεται η ευχέρεια συμμετοχής ιδιωτών στις εταιρείες spin-off κάτι που σήμερα δεν μπορεί να γίνει.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η δημιουργία εταιρειών spin-off θα συμβάλλει στην αξιοποίηση «αργούντων» ερευνητικών αποτελεσμάτων, τα οποία είναι βέβαιο, ή/και πολλές φορές γνωστό, ότι υπάρχουν στα Ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα και τα οποία σήμερα δεν αξιοποιούνται. Έτσι, θα δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών για τον τομέα, τα οποία είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν από τις εγχώριες επιχειρήσεις του τομέα.

- Χρηματοδοτική ενίσχυση καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες εισάγουν στην αγορά κάποιο νέο προϊόν. Η συγκεκριμένη πρόταση μπορεί να συνδυασθεί με το πρόγραμμα 20-20-20 και να δώσει περαιτέρω ώθηση στη χρησιμοποίηση νέων – καινοτόμων δομικών υλικών. Αρμόδιος φορέας για την υλοποίηση της συγκεκριμένης δράσης μπορεί να είναι το Υπουργείο Ανάπτυξης και συγκεκριμένα η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας. (ΓΓΒ) Άλλωστε, η ΓΓΒ θα πρέπει να διαχειρισθεί κατά τη διάρκεια του ΕΣΠΑ ποσό που ανέρχεται σε περίπου 800 εκ. €, και τα οποία μπορούν και πρέπει να διοχετευθούν προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της χώρας, κατά κύριο λόγο, και δευτερευόντως σε έργα υποδομής. Σημειώνεται ότι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της συγκεκριμένης πολιτικής αφενός θα συμβάλλει στην εκπλήρωση της επιταγής της ΕΕ και αφετέρου στη διεύρυνση της τοπικής αγοράς που είναι κεντρικό ζητούμενο κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η κινητροδότηση της εγχώριας επιχειρηματικής κοινότητας είτε για τη δημιουργία νέων – καινοτόμων επιχειρήσεων, είτε για τη μετεξέλιξη υφισταμένων σε καινοτόμες – παραγωγούς προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η συγκεκριμένη πολιτική μπορεί να συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση του προγράμματος 20-20-20 και να ανοίξει νέες αγορές για τα συγκεκριμένα δομικά προϊόντα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

5. Προτάσεις πολιτικής για την αναβάθμιση των προσόντων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών

Η διαχείριση των αλλαγών που θα συμβούν στις επιχειρήσεις μετά την υιοθέτηση των προτάσεων που συμπεριλαμβάνονται στο παρόν κείμενο, αλλά και οι γενικότερες και διαφόρων τύπων αλλαγές που συμβαίνουν και θα συμβούν στο πλαίσιο της κρίσης που βιώνει η Ελληνική οικονομία και κοινωνία, θα πρέπει να γίνει από το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσε-

ων του τομέα των δομικών υλικών. Ως εκ τούτου προκύπτει ως επιτακτική ανάγκη η ανάπτυξη δράσεων για στρατηγική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, με διττό σκοπό: αφενός την αναβάθμιση των προσόντων του και αφετέρου την ενίσχυση των δεξιοτήτων του.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται τα ακόλουθα:

- Η ανάπτυξη προσόντων και δεξιοτήτων των μεσαίων στελεχών των επιχειρήσεων, μέσω της ενσωμάτωσης στην πολιτική διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού συγκεκριμένης θεματολογίας προγραμμάτων εκπαίδευσης. Αποτελεί κοινό τόπο στη μελέτη των πολιτικών ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στη χώρα μας, το ζήτημα των «μεσαίων στελεχών», τα οποία αποτελούν τον κορμό υποστήριξης της καθημερινής λειτουργίας των επιχειρήσεων, και, στη χώρα μας. Τα προγράμματα εκπαίδευσης προτείνεται να υλοποιούνται ενδοεπιχειρησιακά, απαραίτητα να περιλαμβάνουν πρακτική άσκηση, οι εισηγητές να επιλέγονται με κριτήριο την κατάρτισή τους, την πολύχρονη εμπειρία τους και την επιστημονική τους εξειδίκευση. Τα κυριότερα προσόντα και δεξιότητες που θα πρέπει να αναπτυχθούν είναι: γλωσσικές ικανότητες, διοικητικές ικανότητες για μεσαία στελέχη, εκμάθηση διαδικασιών εξαγωγών, υλοποίηση ανασχεδιασμού επιχειρηματικών διαδικασιών, εξοικονόμηση ενέργειας, πραγματοποίηση δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας με έμφαση στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, εξαγωγικό marketing και διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού. Σε κάθε περίπτωση, οι ανωτέρω θεματικές ενότητες αναβάθμισης προσόντων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού είναι δυνατόν να τροποποιούνται και να συμπληρώνονται αναλόγως των ιδιαίτερων αναγκών καθενός από τους υποκλάδους που απαρτίζουν τον ευρύτερο τομέα των δομικών υλικών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η ευκολότερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση των αλλαγών στο πλαίσιο της ρευστότητας του εξωτερικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων, ειδικά κατά την τρέχουσα περίοδο της οικονομικής κρίσης. Επίσης, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων θα συμβάλει στην ενίσχυση της δημιουργικότητας των μεσαίων στελεχών, η οποία, εν. δημιουργικότητα, μπορεί να συμβάλει αφενός στην ανάπτυξη των υποδείξεων για ανάπτυξη νέων προϊόντων, και αφετέρου στη βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών παραγωγής και εμπορίας. Από το συγκεκριμένο τμήμα της οργανωτικής δομής των επιχειρήσεων μπορεί να προκύψει ένα πολύ βασικό ζήτημα για τις επιχειρήσεις, που είναι η μείωση του λειτουργικού τους κόστους.

- Η παρακολούθηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών με ενδεικτικά αντικείμενα όπως διεθνείς επιχειρηματικές δραστηριότητες, διοίκηση διεθνών επιχειρήσεων, σχεδιασμός προϊόντων και υπηρεσιών, κλπ.. Παράλληλα με τα ανωτέρω προγράμματα προτείνεται και η παρακολούθηση προγραμμάτων ενίσχυσης των γλωσσικών ικανοτήτων των στελεχών των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: στο πλαίσιο της αναβάθμισης των προσόντων των στελεχών των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών θεωρείται σημαντικό ζήτημα η «επαφή» των στελεχών με τη νέα γνώση σε τομείς που μπορούν να δημιουργήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις εγχώριες επιχειρήσεις. Τέτοιοι τομείς είναι η αποτελεσματική διοίκηση των ίδιων των επιχειρήσεων, η ανάπτυξη και διαχείριση διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, η συστηματοποίηση της διαδικασίας παραγωγής νέων προϊόντων κλπ. Τέλος, απώτερος στόχος της συγκεκριμένης πολιτικής είναι η διεύρυνση της επικοινωνιακής βάσης των εταιρειών, άρα και των δυνητικών ευκαιριών για την ανάπτυξη δράσεων διεθνοποίησης και εξωστρέφειας.

- Αναβάθμιση και ενίσχυση των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται ήδη ή πρόκειται να απασχοληθεί με τα ζητήματα της παρουσίας των εγχώριων επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου προ-

τείνεται οι επιχειρήσεις κατά την τρέχουσα περίοδο της οικονομικής κρίσης να επενδύσουν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους μέσω της παρακολούθησης μεταπτυχιακών προγραμμάτων εξειδίκευσης στις διεθνείς οικονομικές δραστηριότητες, στη διεκπεραίωση εξαγωγικών διαδικασιών, στο διεθνές management και marketing, και γενικά σε συναφή θέματα τα οποία θα υποβοηθήσουν τελικά έμπρακτα τις επιχειρήσεις στην κατεύθυνση ανάπτυξης διεθνών δραστηριοτήτων.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η διεθνής δικτύωση και η ανάπτυξη δράσεων διεθνοποίησης και εξωστρέφειας εξαρτώνται από το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεων το οποίο είναι επιφορτισμένο να τις διεκπεραιώσει. Ως εκ τούτου η κάλυψη του ελλείμματος δεξιοτήτων και προσόντων των υφιστάμενου ανθρώπινου δυναμικού θεωρείται κομβικής σημασίας για την υλοποίηση της στρατηγικής διεθνοποίησης των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών.

- Στελέχωση των εγχώριων επιχειρήσεων με αλλοδαπά στελέχη υψηλού επιπέδου, τα οποία θα προέρχονται από τις χώρες στόχους των εγχώριων επιχειρήσεων. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα των εγχώριων επιχειρήσεων στην κατεύθυνση ανοίγματος νέων αγορών στο εξωτερικό αποτελεί η μείωση της «ψυχολογικής απόστασης» μεταξύ της χώρας μας και της συγκεκριμένης αγοράς. Η αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού γίνεται μέσω της πρόσληψης στελεχών με καταγωγή από τις χώρες στόχους, οι οποίοι γνωρίζουν την υποψήφια αγορά, τη γλώσσα της χώρας υποδοχής των διεθνών δραστηριοτήτων, το νομοθετικό κλπ καθεστώς της συγκεκριμένης χώρας κλπ.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η πρόσληψη αλλοδαπών στελεχών από εγχώριες επιχειρήσεις για το άνοιγμα διεθνών αγορών θα μειώσει κατά πολύ το χρόνο και τη διαδικασία διεθνοποίησης προς τις συγκεκριμένες χώρες. Ο παράγοντας «χρόνος» στη διαδικασία της διεθνοποίησης, συνδυαζόμενος με τον παράγοντα «γνώση», αποτελούν τις βασικές παραμέτρους για ταχεία απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών στις ξένες αγορές. Κατά συνέπεια στη συγκεκριμένη πρόταση θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, αφού μέσω της υιοθέτησής της από τις επιχειρήσεις διανοίγεται ευκολότερα η πρόσβαση τους από τις διεθνείς αγορές.

- Η συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε ευρωπαϊκά ή/και εθνικά προγράμματα κινητικότητας ερευνητών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: κατά την τρέχουσα περίοδο βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικές προκηρύξεις συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και από την Ελλάδα, μέσω των οποίων είναι δυνατή η επίτευξη της κινητικότητας των ερευνητών και η επίτευξη της σύνδεσης της επιχειρηματικής με την ακαδημαϊκή κοινότητα. Η αναπτυξιακή διάσταση τέτοιου είδους προγραμμάτων υποδοχής και εργασίας ερευνητών σε επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών μπορεί να υποβοηθήσει τα στελέχη των επιχειρήσεων σε σημαντικό βαθμό κυρίως στον τομέα ανάπτυξης νέων προϊόντων και διαδικασιών και αντιστοίχως στο τμήμα που αφορά τη βελτίωση υπαρχόντων προϊόντων και διαδικασιών. Τα οφέλη προφανώς είναι αμοιβαία, αλλά σε κάθε περίπτωση τα οφέλη είναι σαφώς περισσότερα για τις επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Παράλληλα, η καθιέρωση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε προγράμματα κινητικότητας ερευνητών μπορεί να βοηθήσει στο γενικότερο ζητούμενο που είναι η αλλαγή νοοτροπίας των επιχειρήσεων και των ερευνητών για το γενικότερο ζήτημα της συνεργασίας της ακαδημαϊκής κοινότητας με τον παραγωγικό ιστό.

- Η συμμετοχή των επιχειρήσεων σε προγράμματα πρακτικής άσκησης φοιτητών, εκπόνησης διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η επίλυση προβλημάτων και η παροχή κατευθύνσεων σε σειρά ζητημάτων που απασχολούν τις επιχειρήσεις, με πολύ μικρό έως μηδενικό κόστος. Παράλληλα, τα στελέχη των επιχειρήσεων ωφελούνται με την αναβάθμιση της γνωσιακής τους βάσης μέσω της μεταφοράς γνώσης από τα άτομα του ακαδημαϊκού χώρου που συμμετέχουν στη συγκεκριμένη διαδικασία. Τέλος, υλοποιούν μια πολύ σημαντική δράση εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, που είναι η παροχή προϋπηρεσίας σε νέους εργαζόμενους, και την ευκαιρία για την ανάπτυξη καριέρας εντός των ίδιων των επιχειρήσεων.

- Αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων για την υλοποίηση δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας, μέσω της παρακολούθησης σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Στο πεδίο των πολιτικών ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της απόκτησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, σημαντικό ρόλο έχει η υλοποίηση δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας, και, κατ' επέκταση τεχνογνωσίας. Δυστυχώς στην Ελλάδα, ενώ υπάρχει «αγορά» για το συγκεκριμένο θέμα, ο θεσμός του τεχνολογικού διαμεσολαβητή δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς. Μάλιστα, δεν υπάρχουν στην αγορά εκπαιδευμένα στελέχη για το σκοπό αυτό, τα οποία να γνωρίζουν επαρκώς την όλη διαδικασία και τη διεκπεραίωση μιας δράσης τεχνολογικής διαμεσολάβησης. Επιπλέον, στην Ελλάδα παρατηρείται το φαινόμενο της άγνοιας από τα στελέχη των επιχειρήσεων του έργου που έχει παραχθεί στα εγχώρια ερευνητικά ινστιτούτα, και πως είναι δυνατόν αυτό να υλοποιηθεί. Από την άλλη μεριά τα εγχώρια ερευνητικά ινστιτούτα δεν προβάλλουν επαρκώς το παραγόμενο έργο, με αποτέλεσμα να συμβάλλουν και αυτά από τη μεριά τους στη διαιώνιση του προβλήματος της ανάπτυξης συνεργασιών μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας και του εγχώριου παραγωγικού ιστού.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η ενίσχυση της ικανότητας των επιχειρήσεων, δια των στελεχών τους, για την επιτυχημένη υλοποίηση δράσεων μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικής τους θέσης στην εγχώρια και στις διεθνείς αγορές.

3 ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

3.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

6. Προτάσεις θεσμικού χαρακτήρα που αφορούν την άρση συγκεκριμένων εμποδίων στην καθημερινή και τη γενικότερη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών

Η οικονομική κρίση έχει αναδείξει με τον πλέον δραματικό τρόπο τα θεσμικά προβλήματα – εμπόδια στην καθημερινή και στη γενικότερη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών. Κυρίαρχο ζήτημα στον δημόσιο διάλογο που έχει αναπτυχθεί για το θέμα είναι η δραστική μείωση του μεγέθους του κράτους, και ως εκ τούτου του ποσοστού συμβολής του στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας. Στο πλαίσιο των ενεργειών περιορισμού του κράτους συμπεριλαμβάνονται και μεταρρυθμίσεις θεσμικού χαρακτήρα, που αίρουν προσκόμματα στην αποτελεσματική δραστηριοποίηση των εγχώριων επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό οι προτάσεις πολιτικής θεσμικού χαρακτήρα έχουν ως εξής:

- Αλλαγή του πλαισίου ελέγχου και εποπτείας της αγοράς. Σε οποιαδήποτε ευνομούμενη πολιτεία οι κανόνες ανταγωνισμού των επιχειρήσεων είναι απολύτως ξεκάθαροι και διαφανείς. Στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι υπάρχει νομοθεσία η οποία συνιστά ένα ρυθμιστικό πλαίσιο ελέγχου της αγοράς, εντούτοις η Ελληνική πολιτεία δεν έχει φροντίσει έτσι ώστε να υπάρχει ο μηχανισμός εκείνος ο οποίος θα εφαρμόσει την κείμενη νομοθεσία ελέγχου της αγοράς. Ως εκ τούτου, προτείνεται, παράλληλα με τη θεσμική αλλαγή του υφιστάμενου πλαισίου της αγοράς, η στελέχωση του συγκεκριμένου φορέα. Βεβαίως, κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο, κατά την οποία ζητούμενο είναι η συρρίκνωση, από πλευράς προσωπικού του δημόσιου τομέα, το συγκεκριμένο εγχείρημα δεν είναι απολύτως βέβαιο ότι θα επιτευχθεί. Όμως, αποτελεί ευκαιρία η μεγάλη πλέον διαθεσιμότητα προσωπικού υψηλών προσόντων του δημόσιου τομέα που μπορεί με επιτυχία να διαχειρισθεί τη συμμετοχή του σε έναν τέτοιο φορέα. Γι' αυτό προτείνεται η μετάταξη τέτοιου είδους προσωπικού από άλλες υπηρεσίες του δημόσιου τομέα για τη στελέχωση του νέου φορέα. Αρμόδιος φορέας είναι η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓΒ) του Υπουργείου Ανάπτυξης η οποία θα πρέπει να στελεχωθεί αναλόγως για να μπορεί να φέρει σε πέρας το, κατά κοινή ομολογία, πολύ δύσκολο έργο του ελέγχου και της εποπτείας της αγοράς.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: με την εφαρμογή του μηχανισμού ελέγχου της αγοράς θα περιορισθεί η διακίνηση εισαγόμενων προϊόντων από τρίτες χώρες, τα οποία συνοδεύονται από τη σήμανση CE χωρίς να πληρούν τις σχετικές προδιαγραφές των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, με την ύπαρξη και λειτουργία του σχετικού μηχανισμού θα αποτραπεί η χρήση προϊόντων δομικών υλικών αμφίβολων προδιαγραφών στην εκτέλεση δημόσιων τεχνικών έργων. Η συγκεκριμένη υπόμνηση γίνεται εξ' αιτίας του εύρους και του μεγέθους των δημόσιων τεχνικών έργων τα οποία επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη μεταποιητική δραστηριότητα του τομέα των δομικών υλικών στη χώρα μας. Σε κάθε περίπτωση η ύπαρξη και στελέχωση ενός τέτοιου μηχανισμού ελέγχου της αγοράς θεωρείται κρίσιμης σημασίας για την επιβίωση

ση των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών στη χώρα μας. Αντιλαμβανόμενοι τις δυσκολίες που υπάρχουν στο σκέλος της στελέχωσης ενός τέτοιου μηχανισμού, προτείνεται να εξετασθεί η λειτουργία του με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, δηλαδή επιχειρήσεων που έχουν τα απαραίτητα προσόντα και την απαραίτητη στελέχωση για τη διενέργεια ελέγχου της αγοράς.

- Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, θα πρέπει να υπάρξει, εννοείται εντός του πλαισίου ελέγχου της αγοράς, αλλά και της κείμενης νομοθεσίας, η υποχρεωτικότητα της σήμανσης CE. Το πρόβλημα με τη σήμανση CE εντοπίζεται στην χωρίς ουσιαστικό αντίκρισμα εκπλήρωση των όρων και των προϋποθέσεων που επιβάλλουν οι κοινοτικοί κανονισμοί για τη χρήση του. Ομοίως, όπως και παραπάνω, θα πρέπει η αρμόδια ΓΓΒ να προβεί σε συστηματικούς ελέγχους, για να αποτρέψει τη συνέχιση της αυθαίρετης ενσωμάτωσης της σήμανσης CE σε προϊόντα αμφίβολων προδιαγραφών τα οποία δεν δικαιούνται να φέρουν τη συγκεκριμένη σήμανση.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: ο έλεγχος της αγοράς στο τμήμα του εκείνο το οποίο αφορά τη σύννομη εμφάνιση του σήματος CE στις συσκευασίες των προϊόντων δομικών υλικών θα εισφέρει θετικά στη σταδιακή απόσυρση από την κυκλοφορία των, κυρίως εισαγόμενων, δομικών υλικών τα οποία δεν πληρούν τις προδιαγραφές των οδηγιών της ΕΕ. Εφόσον αυτό συμβεί, τότε θα ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών, δοθέντος ότι κατά τεκμήριο η πλειοψηφία των εγχώριων επιχειρήσεων τηρούν τις απαιτήσεις των οδηγιών και η σήμανση CE είναι απολύτως σύννομη.

- Επιπλέον, η εποπτεία και ο έλεγχος της αγοράς θα πρέπει να συνδυασθεί με την ύπαρξη θεσμοθετημένων Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών. Μάλιστα, από παράγοντες της αγοράς θεωρείται απαραίτητη η συνέχιση του έργου της σύνταξης Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) σε τομείς που δεν υπάρχουν.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η ύπαρξη προδιαγραφών θα οδηγήσει με βεβαιότητα σε τεχνολογική αναβάθμιση όλων των εμπλεκόμενων κλάδων της βιομηχανίας των δομικών υλικών και θα τους καταστήσει διεθνώς ανταγωνιστικούς και εξαγωγίμους. Οι σημερινές Προσωρινές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΕΤΕΠ) είναι τεχνικά κείμενα τα οποία δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ποιότητα των ενσωματούμενων υλικών στα οικοδομικά και τεχνικά έργα κάνοντας σαφή αναφορά τόσο στα ισχύοντα Ευρωπαϊκά Πρότυπα, όσο και στη σήμανση CE, όπου αυτή απαιτείται. Τα κείμενα αυτά, τα οποία προτείνεται να συνταχθούν με τη συμμετοχή κλαδικών φορέων, θα μπορέσουν να συμβάλλουν ουσιαστικά στον εκσυγχρονισμό του συστήματος παραγωγής τεχνικών έργων στην Ελλάδα.

- Η δημιουργία επαγγελματικών περιγραμμάτων για τους εφαρμοστές προϊόντων του τομέα των δομικών υλικών. Ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα το οποίο υπάρχει στην Ελληνική αγορά, είναι αυτό της εφαρμογής των διαφόρων δομικών υλικών είτε στα οικοδομικά είτε στα τεχνικά έργα. Δυστυχώς, λόγω της ανυπαρξίας τεχνικής εκπαίδευσης για τη συντριπτική πλειοψηφία των εφαρμοστών δομικών υλικών, ο καθένας από αυτούς δηλώνει από μόνος του την ειδικότητά του, η οποία δεν έχει αποκτηθεί ούτε μέσω ενός τυπικού συστήματος εκπαίδευσης, ούτε μπορεί να αποδειχθεί με κάποιον επίσημο τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η δημιουργία σε βάθος χρόνου δυο ετών η δημιουργία των απαραίτητων επαγγελματικών περιγραμμάτων για τους διάφορους εφαρμοστές δομικών υλικών και ακολούθως η νομική κατοχύρωση των περιγραμμάτων αυτών. Στη συνέχεια προτείνεται η πιστοποίηση των επαγγελματικών φορέων των αντίστοιχων εφαρμοστών, οι οποίοι θα απονέμουν την πιστοποίηση κατόπιν αξιολόγησης. Αρμόδιος φορέας που θα υλοποιήσει τη συγκεκριμένη πρόταση είναι το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ) σε συνεργασία με τους κλαδικούς

συνδέσμους των εφαρμοστών και των βιομηχανιών. Πρόκειται για πολύ σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση άρσης της αταξίας στην αγορά εργασίας, αφού σήμερα ο οποιοσδήποτε μπορεί να χρισθεί εφαρμοστής του οποιουδήποτε δομικού προϊόντος χωρίς να αποδεικνύει τεκμηριωμένα την εκπαίδευσή του και την προηγούμενη εμπειρία του.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: εφόσον υλοποιηθεί η δημιουργία συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων εφαρμοστών προϊόντων δομικών υλικών, τότε είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει έλεγχος της αγοράς των εφαρμοστών και μεγαλύτερη αποδοτικότητα στα χρησιμοποιούμενα δομικά υλικά. Έτσι, ο τελικός καταναλωτής – χρήστης των υπηρεσιών των εφαρμοστών θα μπορεί να χρησιμοποιεί κάθε φορά άτομα τα οποία θα είναι πιστοποιημένα, άρα θα μπορεί να είναι περισσότερο σίγουρος για το προσδοκώμενο αποτέλεσμα σε σχέση με το προσδοκώμενο από τη σημερινή κατάσταση.

- Αναμόρφωση της νομοθεσίας που αφορά στις κρατικές προμήθειες στην κατεύθυνση της συμπερίληψης σαφών προδιαγραφών για την προμήθεια προϊόντων δομικών υλικών. Το αρμόδιο Υπουργείο που έχει τη βασική ευθύνη για την αναμόρφωση της σχετικής νομοθεσίας είναι το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, στου οποίου την αρμοδιότητα εντάσσονται οι κρατικές προμήθειες για τα δημόσια έργα. Το θέμα είναι ιδιαίτερα μεγάλο και κρίσιμο, γιατί συνιστά σημαντικό μερίδιο της εγχώριας αγοράς δομικών υλικών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: επειδή ακριβώς η έντονη δημόσια κατασκευαστική δραστηριότητα των προηγούμενων ετών επηρεάζει ευθέως την παραγωγή και διάθεση προϊόντων δομικών υλικών στη χώρα μας, κεντρικό ζητούμενο είναι η διαφάνεια ως προς τις προδιαγραφές των επιμέρους προϊόντων δομικών υλικών που χρησιμοποιούνται στα διάφορα δημόσια τεχνικά έργα. Η ασάφεια στις προδιαγραφές των προϊόντων δομικών υλικών που ενσωματώνονται σε ένα δημόσιο τεχνικό έργο, ευνοεί φαινόμενα προτίμησης σε προϊόντα εισαγόμενα, αμφίβολων προδιαγραφών και σαφώς φθηνότερων από τα εγχωρίως παραγόμενα. Η υλοποίηση της συγκεκριμένης πρότασης πολιτικής θα αυξήσει τη ζήτηση για τα εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα και με τον τρόπο αυτό, ειδικά κατά την τρέχουσα περίοδο της οικονομικής κρίσης, θα συμβάλλει στη συνέχεια των εγχώριων επιχειρήσεων και στη βιωσιμότητά τους.

- Επιτάχυνση των διαδικασιών δημοπράτησης δημόσιων τεχνικών έργων, ειδικά όσων από αυτά είναι ενταγμένα προς υλοποίηση και με χρηματοδότηση μέσω του «Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς» (ΕΣΠΑ). Η αναμόρφωση της σχετικής νομοθεσίας θα πρέπει να προχωρήσει σύντομα, ούτως ώστε αφενός να υπάρξει απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων, αλλά, αφετέρου να διευρυνθεί η εγχώρια αγορά του τομέα των δομικών υλικών. Το ζήτημα είναι αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η υλοποίηση δημόσιων τεχνικών έργων θα τονώσει με βεβαιότητα την εγχώρια μεταποιητική δραστηριότητα του τομέα των δομικών υλικών, ενώ παράλληλα θα συμβάλλει στην αξιοποίηση αργούντων οικονομικών πόρων του ΕΣΠΑ, οι οποίοι, σε κάθε περίπτωση θα κατευθυνθούν στην αγορά, γεγονός απολύτως επιθυμητό κατά την τρέχουσα περίοδο της οικονομικής κρίσης.

- Κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων δομικών υλικών. Η πολύ μεγάλη γραφειοκρατία και οι συναρμοδιότητες των διαφόρων Υπουργείων, αποτελούν σημαντικό πρόσκομμα στην καθημερινή δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών. Η κωδικοποίηση και απλοποίηση της σχετικής νομοθεσίας μπορεί να υλοποιηθεί με τη δημιουργία ομάδων εργασίας που θα απαρτίζεται από επιστήμονες με γνώση και εξειδίκευση στα

προϊόντα καθενός από τους υποκλάδους. Οι ομάδες αυτές θα λειτουργούν με ευθύνη του Υπουργείου Ανάπτυξης – Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, και οι οποίες θα είναι υποχρεωμένες να παραδώσουν τις προτάσεις τους εντός εξαμήνου από την έναρξη της λειτουργίας τους. Οι ομάδες προτείνεται να αποτελούνται από εκπροσώπους επιχειρήσεων του κλάδου, από δημόσιους λειτουργούς και από φορείς όπως το ΤΕΕ και οι κλαδικοί σύνδεσμοι, ή όποιον άλλον μπορεί να εισφέρει θετικά στο έργο της ομάδας εργασίας.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: εφόσον υπάρξει κωδικοποίηση και απλοποίηση της κείμενης νομοθεσίας για τα δομικά υλικά, η επιχειρηματική δραστηριοποίηση θα διέπεται από μεγαλύτερη σαφήνεια και διαφάνεια. Η σαφήνεια και η βεβαιότητα για την ισχύουσα νομοθεσία θα συμβάλλει θετικά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, αλλά κυρίως, στην άρση της αβεβαιότητας και της ρευστότητας στο εξωτερικό περιβάλλον. Τέλος, είναι βέβαιο ότι με τον προτεινόμενο ουσιαστικό εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας, οι επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών θα μπορούν να ανταγωνισθούν τόσο μεταξύ τους όσο και με αλλοδαπές εταιρείες με απολύτως ξεκάθαρους όρους.

- Δημιουργία εργαστηρίων πιστοποίησης χαρακτηριστικών ποιότητας των προϊόντων δομικών υλικών που παράγονται στην Ελλάδα. Σήμερα, οι μεταποιητικές επιχειρήσεις δομικών υλικών είναι αναγκασμένες να αποστέλλουν σε διαπιστευμένα εργαστήρια του εξωτερικού τα προϊόντα τους, ούτως ώστε να λάβουν τις απαραίτητες πιστοποιήσεις είτε για τη σήμανση CE, είτε για την προσκόμιση των συγκεκριμένων πιστοποιητικών σε πελάτες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα του εξωτερικού για την πώληση των προϊόντων τους στις ξένες αγορές. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, και, κυρίως, της χαμηλής μέχρι σήμερα απορροφητικότητάς του, μπορεί να χρηματοδοτηθεί ένα μέρος των εργαστηρίων που απαιτούνται για την πιστοποίηση των χαρακτηριστικών ποιότητας των προϊόντων δομικών υλικών στην Ελλάδα.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: με τη δημιουργία εργαστηρίων δοκιμών για την πιστοποίηση χαρακτηριστικών ποιότητας των επιχειρήσεων δομικών υλικών, οι εγχώριες επιχειρήσεις θα μειώσουν κατά πολύ την επιβάρυνσή τους για την υλοποίηση των δοκιμών που σήμερα πραγματοποιούν σε εργαστήρια του εξωτερικού. Με τον τρόπο αυτόν ελαφρύνεται αρκετά το συνολικό κόστος παραγωγής των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών, άρα οι τελευταίες μπορούν να καταστούν ανταγωνιστικότερες στις διεθνείς αγορές.

- Για την υποβοήθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του τομέα που δεν έχουν τη δυνατότητα πλήρους χρηματοδότησης της διαδικασίας σχεδιασμού και ανάπτυξης τμήματος έρευνας και ανάπτυξης, είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθεί η τυποποίηση των σχετικών διαδικασιών είτε από την πολιτεία, είτε από συλλογικούς και κλαδικούς φορείς. Αντικείμενο μιας τέτοιας διαδικασίας θα είναι η προτυποποίηση όλων των διαδικασιών που απαιτούνται για την ανάπτυξη και λειτουργία τμήματος έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης εντός των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών. Η σχετική πολιτική μπορεί να υλοποιηθεί μέσω του ΕΣΠΑ, στο πλαίσιο των δράσεων που υλοποιούνται με πρωτοβουλία της ΓΓΒ ή της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας. (ΓΓΕΤ)

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: κομβικό σημείο στην όλη διαδικασία διαδραματίζει η μελέτη αντίστοιχων οργανωτικών σχημάτων από επιχειρήσεις που έχουν έδρα το εξωτερικό, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι και η μελέτη αντίστοιχων καλών πρακτικών από την εγχώρια αγορά είναι κάτι που θα πρέπει να παραβλεφθεί. Έτσι, θα υπάρχει μεταφορά τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών, και κυρίως διάδοση επιτυχημένων παραδειγμάτων από αντίστοιχες επιχειρήσεις του εξωτερικού. Σε κάθε περίπτωση, η

ανάπτυξη καλών πρακτικών σχεδιασμού και οργάνωσης τμημάτων έρευνας και ανάπτυξης σε επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών θα επιδράσει ευεργετικά στις επιχειρήσεις στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της διεθνούς τους ανταγωνιστικότητας και θα επαυξήσει τις ικανότητές τους για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και διαδικασιών, που θα μπορούν να πωληθούν με επιτυχία στις διεθνείς αγορές.

Ειδικότερες θεσμικές προτάσεις για την ενίσχυση της διεθνοποίησης και της εξωστρέφειας των Ελληνικών επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών:

- Παροχή υπηρεσιών βελτιωμένης και έγκυρης πληροφόρησης των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών για αγορές του εξωτερικού. Η διεθνοποίηση των Ελληνικών επιχειρήσεων εξαρτάται ευθέως από την έγκαιρη και έγκυρη διάγνωση επενδυτικών ευκαιριών στις υποψήφιες χώρες – στόχους. Αυτό μπορεί να συμβεί εφόσον υπάρχει αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών από τα τμήματα Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (ΟΕΥ) των ανά τον κόσμο Ελληνικών πρεσβειών. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να υπάρξουν – θεσμοθετηθούν κίνητρα (οικονομικά, ηθικά κλπ) από την πολιτεία προς τους ΟΕΥ, με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην παραγωγή του έργου τους. Θεωρείται βέβαιο ότι σε μια τέτοια περίπτωση είναι δυνατόν οι σχετικές υπηρεσίες πληροφόρησης να αναβαθμισθούν προς όφελος των εγχώριων επιχειρήσεων και να υπάρξει έτσι θετική συμβολή των ΟΕΥ στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: το άνοιγμα νέων αγορών μέσω της έγκαιρης δημοσιοποίησης πληροφόρησης αναφορικά με την προκήρυξη τεχνικών και οικοδομικών δημόσιων έργων, ή παρόμοιων ιδιωτικών έργων, με δημόσιες προμήθειες που αφορούν τον τομέα των δομικών υλικών. Η υλοποίηση της συγκεκριμένης πρότασης μπορεί να αποτελέσει εν δυνάμει σημαντική αναπτυξιακή διέξοδο για τις επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών, στην πορεία τους για αναζήτηση αγοράς για την πώληση των προϊόντων τους.

Δημιουργία «μηχανισμού» υλοποίησης ερευνών αγοράς ή/και «μηχανισμού» εντοπισμού επενδυτικών ευκαιριών στο εξωτερικό. Ο «μηχανισμός» προτείνεται να λειτουργεί υπό την εποπτεία και την ευθύνη αρμόδιου κρατικού φορέα για το συγκεκριμένο θέμα. Ένας τέτοιος οργανισμός για παράδειγμα θα μπορούσε να είναι ο «Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου» (ΟΠΕ) ή το «Invest in Greece» (πρώην ΕΛΚΕ), οι οποίοι να είναι και σε σχετική ετοιμότητα για την υλοποίηση της συγκεκριμένης πρότασης.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: κατ' αρχήν το άνοιγμα νέων αγορών και, κυρίως, η δημιουργία κουλτούρας διεθνοποίησης και εξωστρέφειας των Ελληνικών επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών.

- Ανάπτυξη δικτύου διεθνοποιημένων Ελληνικών επιχειρήσεων σε αγορές του εξωτερικού. Η συνένωση δυνάμεων, η αξιοποίηση κοινών καναλιών διανομής, η ρεαλιστική και έγκυρη πληροφόρηση για το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων στο εξωτερικό, αποτελούν κρίσιμες παραμέτρους για την επιτυχημένη διεθνοποίηση των επιχειρήσεων. Με βάση τα παραπάνω προτείνεται η δημιουργία βάσης δεδομένων με επιχειρήσεις Ελληνικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στις χώρες του εξωτερικού, η οποία θα σχεδιασθεί, αναπτυχθεί, λειτουργήσει και αξιοποιηθεί με ευθύνη π.χ. του Υπουργείου Εξωτερικών και με τη συνεισφορά των Συνδέσμων Βιομηχανιών όλης της χώρας. Σε κάθε περίπτωση η θετική εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα θα προσθέσει αξία στο όλο εγχείρημα και θα αυξήσει κατά πολύ τις πιθανότητες επιτυχημένης δραστηριοποίησης του προτεινόμενου δικτύου.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η δημιουργία δικτύου Ελληνικών επιχειρήσεων στις αγορές – στόχους, το οποίο αρχικά θα έχει άτυπη μορφή, αλλά στόχος θα είναι να μετεξελιχθεί σε τυπικό δίκτυο εξυπηρέτησης και εκπροσώπησης των εγχώριων επιχειρήσεων στις αγορές – στόχους. Το δίκτυο θα παρέχει πληροφόρηση και συμβουλευτική υποστήριξη για θέματα όπως: η πληροφόρηση για το επιχειρηματικό περιβάλλον των χωρών υποδοχής, οι τρέχουσες επιχειρηματικές εξελίξεις, οι διαφαινόμενες επιχειρηματικές ευκαιρίες, η εύρεση των κατάλληλων επαφών στις διάφορες χώρες και, τέλος, η διαχείριση εξειδικευμένων αιτημάτων ή/και προβλημάτων των επιχειρήσεων στις διάφορες αγορές.

- Σχεδιασμός και υλοποίηση στοχευμένων προγραμμάτων προβολής προϊόντων δομικών υλικών σε αγορές – στόχους του εξωτερικού. Η συστηματική, αλλά με στρατηγικό σχεδιασμό, προβολή των Ελληνικών προϊόντων δομικών υλικών στο εξωτερικό αποτελεί για τις επιχειρήσεις σημαντικό παράγοντα που υποβοηθά τις πρωτοβουλίες διεθνοποίησης που αναλαμβάνουν. Τα προγράμματα αυτά θα πρέπει να υλοποιηθούν με συνεργασία μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα, εκπρόσωποι επιχειρήσεων δια των Επιμελητηρίων, των Κλαδικών Φορέων και των Συνδέσμων Βιομηχανιών θα πρέπει να συνεργασθούν με τα στελέχη του Ελληνικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ), ούτως ώστε να προκύψει το βέλτιστο πρόγραμμα προβολής ανά υποκλάδο σε συγκεκριμένες αγορές του εξωτερικού. Τα βασικά χαρακτηριστικά της προβολής των προϊόντων δομικών υλικών θα προκύψουν από αυτές τις συναντήσεις, αλλά, σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να αναδειχθεί, κατά κύριο λόγο, η δυνατότητα των Ελληνικών επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών να προσαρμόσουν τα προϊόντα τους στις ιδιαίτερες ανάγκες της συγκεκριμένης αγοράς και των καταναλωτών που την απαρτίζουν. Ως εκ τούτου θα μπορούσε να αναληφθεί μια τέτοιου είδους καμπάνια προβολής των ελληνικών προϊόντων δομικών υλικών στο εξωτερικό, με τον γενικό τίτλο το «Ελληνικό σπίτι», υπό την έννοια ότι μέσω της καμπάνιας προβάλλεται το γεγονός ότι το σύνολο των επιμέρους δομικών στοιχείων και υλικών ενός σπιτιού ή, γενικά, μιας κατασκευής μπορούν να παραχθούν από Ελληνικές μεταποιητικές επιχειρήσεις.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: η δημιουργία συγκεκριμένου brand – name για τα Ελληνικά προϊόντα δομικών υλικών και η ανάλογη προβολή του σε αγορές του εξωτερικού.

- Σχεδιασμός και υλοποίηση στοχευμένων επιχειρηματικών αποστολών σε συγκεκριμένες αγορές του εξωτερικού. Παρότι το εργαλείο των επιχειρηματικών αποστολών θεωρείται από κάποιους ως ξεπερασμένο μοντέλο διευκόλυνσης της διεθνοποίησης και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, εντούτοις θεωρούμε ότι η πιθανή μειωμένη αποδοτικότητά του κατά τα περασμένα χρόνια οφείλεται καθαρά σε οργανωτικού τύπου αδυναμίες, οι οποίες και επέφεραν, κατά γενική ομολογία, πενιχρά αποτελέσματα. Σε κάθε περίπτωση, η πρότασή μας αφορά ουσιαστικά τον επαναπροσδιορισμό του θεσμού, με τη στόχευσή του σε συγκεκριμένες αγορές και όχι σε συγκεκριμένες χώρες. Ο Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ) θα πρέπει να αναλάβει την υλοποίηση της σχετικής δράσης, σε συνεργασία και πάλι με τις θεσμικές οργανώσεις του ιδιωτικού τομέα, όπως και στην περίπτωση των προγραμμάτων προβολής των προϊόντων δομικών υλικών σε αγορές του εξωτερικού.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: το άνοιγμα συγκεκριμένων αγορών και η πώληση Ελληνικών προϊόντων δομικών υλικών, προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της τοπικής αγοράς. Παράλληλα, η προσπάθεια παρουσίας Ελληνικών επιχειρήσεων σε νέες αγορές του εξωτερικού, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη σύναψη διεθνών συνεργασιών μεταξύ Ελληνικών επιχειρήσεων, που από κοινού θα αξιοποιούν τις ευκαιρίες σε μια ξένη αγορά – στόχο.

- Θεσμική μεταρρύθμιση των διαδικασιών εξαγωγής προϊόντων. Τα γραφειοκρατικά ζητήματα που κυριαρχούν στο εγχώριο περιβάλλον αποτελούν τροχοπέδη για την ανάπτυξη εξαγωγικής δραστηριότητας από Ελληνικές επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών. Ενδεικτικά, τέτοιου είδους θεσμικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να είναι η απλοποίηση των διαφόρων διαδικασιών που απαιτούνται για να γίνουν εξαγωγές, η διευκόλυνση, και πάλι μέσω της μείωσης της σχετικής γραφειοκρατίας, της εισόδου, της παραμονής και της εργασίας στη χώρα αλλοδαπών στελεχών, και, η δημιουργία εργαστηρίων ελέγχου ποιότητας και πιστοποίησης προδιαγραφών, μέσω της συνεργασίας του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: οι προτεινόμενες θεσμικές μεταρρυθμίσεις έχουν έναν και μόνον στόχο: τη διευκόλυνση των Ελληνικών επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών να εξάγουν τα προϊόντα τους σε αγορές του εξωτερικού. Η διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές από την Ελληνική πολιτεία πρέπει να συμβεί, όπως αντίστοιχα συμβαίνει και στις διάφορες χώρες του εξωτερικού, ειδικά σε όσες είναι ευθέως ανταγωνιστικές. Σε κάθε περίπτωση, το έλλειμμα σε συγκεκριμένες θεσμικές διευκολύνσεις θα πρέπει άμεσα να καλυφθεί, υποβοηθώντας έτσι τη βιωσιμότητα των εγχώριων επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών.

Για το ζήτημα της αιφορίας και της περιβαλλοντικής προστασίας, προτείνονται τα ακόλουθα θεσμικά ζητήματα:

- Ποσοτικοποίηση, και, εννοείται, θεσμοθέτηση, του ποσοστού επανάχρησης των απορριμμάτων από τις κατασκευές. Το πρόβλημα προκύπτει μέσω της γήρανσης των διαφόρων κτιρίων και της ανακύκλωσης των υλικών που προκύπτουν όταν αυτά πρέπει να γκρεμισθούν. Σήμερα απαιτείται πλήθος αδειών, γεγονός το οποίο συνιστά μια πολύ χρονοβόρα και ιδιαίτερα γραφειοκρατική διαδικασία.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: με την επανάχρηση των απορριμμάτων από παλαιά κτίρια, επιτυγχάνεται η εξοικονόμηση φυσικών πόρων, γεγονός το οποίο συμβάλλει σαφώς στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αιφορική ανάπτυξη.

4 ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Οι προτάσεις πολιτικής για την ανταγωνιστική ανάκαμψη του τομέα δομικών υλικών, οι οποίες παρουσιάστηκαν στα δύο προηγούμενα κεφάλαια προέκυψαν σε μεγάλο βαθμό από τις συναντήσεις εργασίας με πέντε από τους επτά κλάδους που συνθέτουν τον τομέα των δομικών υλικών.

Οι συναντήσεις εργασίας αφορούσαν στους παρακάτω κλάδους:

- Τσιμέντο – σκυρόδεμα
- Χημικά προϊόντα που ενσωματώνονται στις κατασκευές: μονωτικά – χρώματα – βερνίκια – κόλλες
- Μέταλλα και μεταλλικά προϊόντα: χάλυβας – σίδηρος – αλουμίνιο – μεταλλικές κατασκευές, κλπ.
- Πλακίδια – τούβλα – κεραμίδια – μάρμαρα / γρανίτες και συναφή προϊόντα
- Δομικά προϊόντα ξυλείας

Οι συναντήσεις που έλαβαν χώρα με τους εκπροσώπους των επαγγελματικών φορέων και τους εκπροσώπους των βασικότερων επιχειρήσεων των κλάδων σε συνδυασμό με τις τοποθετήσεις των εμπειρογνομόνων ανάδειξαν τόσο τους κοινούς άξονες προβληματισμού όσο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε κλάδου, τα οποία και τους καθοδήγησαν στην αναζήτηση προτάσεων πολιτικής.

Το διαμορφούμενο κατά τα τελευταία πέντε χρόνια δυσμενές οικονομικό περιβάλλον επηρεάζει συνολικά όλους τους κλάδους. Σε αυτό το πλαίσιο η οικονομική κρίση αναδεικνύεται στην σημαντικότερη παράμετρο για τις επιχειρήσεις όλων των κλάδων που συμμετείχαν στις συναντήσεις εργασίας. Διαπιστώνεται ότι η οικονομική κρίση έχει ιδιαίτερη δυναμική και προβλέπεται να έχει μεγάλη διάρκεια. Η δημοσιονομική προσαρμογή προβλέπεται μακροχρόνια, επιδρώντας τόσο στον ρυθμό υλοποίησης των δημοσίων έργων όσο και στην χρηματοπιστωτική ρευστότητα στην αγορά. Οι κλάδοι της κατασκευής και της ανέγερσης οικοδομών έχουν πληγεί σημαντικά από την κρίση και έχουν εισέλθει σε φάση αναδιάταξης επηρεάζοντας περισσότερο (π.χ. κλάδο κεραμοποιίας, χημικά προϊόντα που ενσωματώνονται στις κατασκευές) ή λιγότερο (π.χ. κλάδο αλουμινίου) τους κλάδους του τομέα των δομικών υλικών.

Η στήριξη της πολιτείας μέσω απαραίτητων θεσμικών μεταρρυθμίσεων για την άρση εμποδίων στην καθημερινή δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων αποτέλεσε για όλους τους συμμετέχοντες στις συναντήσεις εργασίας το κύριο σημείο αναφοράς για να αντιμετωπίσουν την οικονομική ύφεση. Και στις πέντε συναντήσεις η ανάγκη για θεσμικά μέτρα (έλεγχος αγοράς, πιστοποιήσεις και προδιαγραφές, απλοποίηση νομοθεσίας, φορολογική νομοθεσία, κρατικές προμήθειες) εκφράστηκε τόσο μέσω των τοποθετήσεων των συμμετεχόντων όσο και στις τελικές προτάσεις.

Παράλληλα, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε κλάδου διαμόρφωσαν και την συνεισφορά του στις προτεινόμενες προτάσεις πολιτικής. Σημειώνεται ότι κλάδοι οι οποίοι παράγουν εξαγωγίμα προϊόντα ή τα προϊόντα τους μπορούν να εξαχθούν λόγω χαμηλού κόστους, φύσης του προϊόντος ή όγκου, κλπ. (π.χ. χημικά προϊόντα που ενσωματώνονται στις κατασκευές, δομικά προϊόντα ξυλείας, μέταλλα και μεταλλικά προϊόντα) συνεισέφεραν σε σημαντικό βαθμό στην διατύπωση προτάσεων που αφορούν στη διεθνοποίηση και εξωστρέφεια, ανάπτυξης νέων αγορών.

Σε σχέση με τα θέματα αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού τέθηκαν κυρίως από τους συμμετέχοντες οι απαιτούμενες δεξιότητες εξειδίκευσης που απαιτούνται για την παραγωγή των προϊόντων τους, αλλά συγχρόνως τέθηκε και το θέμα της ανάγκης ενσωμάτωσης στην εκπαιδευτική διαδικασία (δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια και τεχνική εκπαίδευση) προγραμμάτων εκπαίδευσης που αφορούν στα δομικά υλικά, στην χρήση τους και στα χαρακτηριστικά τους. Αν και στις περισσότερες συναντήσεις εργασίας αναφέρθηκε ότι το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται είναι αρκετά έως πολύ εκπαιδευμένο, απαιτούνται εντούτοις παρεμβάσεις κυρίως για την πιστοποίηση και κατάρτιση των ενδιάμεσων επαγγελματιών, δηλαδή των εφαρμοστών των προϊόντων που παράγονται από τις επιχειρήσεις των δομικών υλικών (τονίστηκε τόσο από τους εκπροσώπους των μονωτικών υλικών όσο και τους εκπροσώπους του αλουμινίου και των δομικών προϊόντων ξυλείας). Επιπλέον, επισημάνθηκε και η ανάγκη για επέκταση των προγραμμάτων σπουδών για τους φοιτητές των ΑΕΙ και ειδικότερα των πολυτεχνικών σχολών αναφορικά με τη χρήση και τεχνολογίες των δομικών υλικών.

Σχετικά με τις προτάσεις που αφορούν στην τεχνολογική προσαρμογή, η συνεισφορά προτάσεων ήταν ιδιαίτερη σε θέματα περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε σε θέματα σχεδιασμού και ανάπτυξης νέων προϊόντων, των προβλημάτων που προκύπτουν από την εισαγωγή στην αγορά νέων καινοτόμων προϊόντων αλλά και της διασύνδεσης των επιχειρήσεων. Κλάδοι όπως της κεραμοποιίας και προϊόντων ξυλείας δυσκολεύονται να προωθήσουν στην αγορά τα καινοτόμα προϊόντα που δημιουργούν.

Όσον αφορά στις προτεινόμενες στρατηγικές για την ανταγωνιστική ανάκαμψη του τομέα, οι συναντήσεις εργασίας έδωσαν την ευκαιρία να αναδειχθεί κυρίως η ανάγκη για «προϊοντική στροφή» προς προϊόντα λιγότερο ενεργοβόρα, «πράσινα» και γενικά αποδοτικότερα από τα ήδη υφιστάμενα.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται πίνακας όπου καταγράφεται η συνεισφορά των συναντήσεων εργασίας στις προτεινόμενες προτάσεις για την ανταγωνιστική ανάκαμψη του τομέα των δομικών υλικών. Σημειώνονται μόνο οι βασικές περιοχές παρέμβασης τις οποίες κρίνουν ως απολύτως αναγκαίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις στις συναντήσεις των κλάδων, χωρίς να παραβλέπεται ότι και για τις υπόλοιπες παρεμβάσεις δεν υπάρχει προβληματισμός.

Πρόγραμμα Συλλογικής Υποστήριξης και Μεταφοράς Τεχνολογίας - Συνεισφορά των Συναντήσεων Εργασίας στις Προτάσεις Πολιτικής						
	Τσιμέντο - Σκυρόδεμα	Χημικά Προϊόντα που ενσωματώνονται στις κατασκευές	Μέταλλα και μεταλλικά προϊόντα	Πλακίδια, Τούβλα, Κεραμίδια, μάρμαρα / γρανίτες	Δομικά προϊόντα ξυλείας	Προτάσεις Μελέτης
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ:						
ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ						
Οι προτεινόμενες στρατηγικές						
1. Σταθεροποίηση στην εγχώρια αγορά και ανάπτυξη σε αγορές του εξωτερικού	✓	✓	✓		✓	✓
2. Συμμετοχή σε συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ)	✓	✓				✓
3. Σύναψη στρατηγικών συμμαχιών και συνεργασιών με μεγάλες επιχειρήσεις του εξωτερικού			✓			✓
4. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού		✓	✓		✓	✓
5. «Προϊοντική στροφή» προς προϊόντα λιγότερο ενεργοβόρα, «έξυπνα», «πράσινα», και γενικά αποδοτικότερα από τα ήδη υφιστάμενα.		✓	✓	✓	✓	✓
Σχεδιασμός και ανάπτυξη νέων προϊόντων						
1. Η δημιουργία ξεχωριστών οργανωτικών ενότητων στις επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών για σχεδιασμό, βελτιστοποίηση και ανάπτυξη νέων προϊόντων		✓	✓			✓
2. Η συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε δραστηριότητες clustering και networking	✓			✓	✓	
Ανάπτυξη νέων αγορών σε Ελλάδα και εξωτερικό						
1. Οι προδιαγραφές της ΕΕ 20-20-20	✓					✓
2. Σύναψη στρατηγικών συμφωνιών με διεθνείς «παίκτες», για τη διάθεση προϊόντων των εγχωρίων επιχειρήσεων στη διεθνή αγορά			✓	✓	✓	✓
Τεχνολογική προσαρμογή						
1. Ανάπτυξη ερευνητικών και συμβουλευτικών συνεργασιών με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας και ειδικά με πολυτεχνικές και οικονομικές σχολές			✓		✓	✓
2. Η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την παραγωγική διαδικασία και ακολούθως από την απόρριψη των παραπροϊόντων των δομικών υλικών	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. Η μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας για περιβαλλοντική προστασία και αειφορία	✓			✓		✓
4. Η μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της μείωσης του χρόνου παραγωγής						✓
5. Ανάπτυξη νέων, πολυ-λειτουργικών υλικών βασισμένων στην αξιοποίηση της γνώσης, για την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών των χρηστών, τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά		✓	✓	✓	✓	✓
6. Ενίσχυση της δημιουργίας εταιρειών spin-offs από ακαδημαϊκούς φορείς			✓			✓
7. Χρηματοδοτική ενίσχυση καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες εισάγουν στην αγορά κάποιο νέο προϊόν		✓	✓			✓
Αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού						
1. Δημιουργία επαγγελματικών περιγραμμάτων για τους εφαρμοστές προϊόντων του τομέα των δομικών υλικών			✓			✓
2. Παρακολούθηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών από τα στελέχη των επιχειρήσεων με ενδεικτικά αντικείμενα όπως: διεθνείς επιχειρηματικές δραστηριότητες, διοίκηση διεθνών επιχειρήσεων, σχεδιασμός προϊόντων και υπηρεσιών, κλπ.		✓		✓	✓	✓
3. Ενσωμάτωση στην πολιτική κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού συγκεκριμένης θεματολογίας προγραμμάτων εκπαίδευσης		✓	✓	✓	✓	✓
4. Στελέχωση των εγχωρίων επιχειρήσεων με αλλοδαπά στελέχη υψηλού επιπέδου, τα οποία θα προέρχονται από τις χώρες στόχους των εγχωρίων επιχειρήσεων		✓	✓			✓
5. Η συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε ευρωπαϊκά ή/και εθνικά προγράμματα κινητικότητας ερευνητών		✓				✓

	Τσιμέντο - Σκυρόδεμα	Χημικά Προϊόντα που ενσωματώνονται στις κατασκευές	Μέταλλα και μεταλλικά προϊόντα	Πλακίδια, Τούβλα, Κεραμίδια, μάρμαρα / γρανίτες	Δομικά προϊόντα ξυλείας	Προτάσεις Μελέτης
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ: ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ						
Άρση εμποδίων στην καθημερινή δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων						
1.Εποπτεία και έλεγχος της αγοράς	√	√	√	√	√	√
2.Υποχρεωτικότητα της σήμανσης CE	√	√	√	√		√
3.Αναμόρφωση της νομοθεσίας για τις κρατικές προμήθειες			√		√	√
4.Επιτάχυνση των διαδικασιών δημοπράτησης δημόσιων τεχνικών έργων	√				√	√
5.Κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων δομικών υλικών	√	√	√	√	√	√
Διεθνοποίηση και εξωστρέφεια						
1.Δημιουργία «μηχανισμού» υλοποίησης ερευνών αγοράς ή/και «μηχανισμού» εντοπισμού επενδυτικών ευκαιριών στο εξωτερικό		√	√		√	√
2.Βελτιωμένη και έγκυρη πληροφόρηση		√	√	√	√	√
3.Ανάπτυξη δικτύου διεθνοποιημένων Ελληνικών Επιχειρήσεων σε αγορές του εξωτερικού		√	√		√	√
4.Στοχευμένα προγράμματα προβολής προϊόντων δομικών υλικών σε αγορές- στόχους του εξωτερικού		√	√		√	
5.Στοχευμένες επιχειρηματικές αποστολές σε συγκεκριμένες αγορές του εξωτερικού		√			√	
6.Θεσμική μεταρρύθμιση των διαδικασιών εξαγωγής προϊόντων		√	√		√	√

5 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑ, ΟΦΕΛΟΣ

Στους δυο πίνακες που ακολουθούν έχουν αποτυπωθεί οι ανωτέρω προτάσεις πολιτικής προς τις επιχειρήσεις και προς την πολιτεία, οι οποίες έχουν ταξινομηθεί και ιεραρχηθεί με βάση τα ακόλουθα τρία κριτήρια: όφελος (μεσαίο ή μεγάλο), εφικτότητα (ευχερές ή δύσκολο) και χρόνος υλοποίησης (μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο). Για την ταξινόμηση και ιεράρχηση των προτάσεων πολιτικής και συνεπακόλουθα για την εξαγωγή των ακόλουθων δυο πινάκων, αξιοποιήθηκαν:

- Τα παραδοτέα της Α' Φάσης του παρόντος έργου,
- Τα συμπεράσματα από τις συνεντεύξεις με εμπειρογνώμονες του Τομέα
- Τα πρακτικά των πέντε συναντήσεων που διενεργήθηκαν από την Ομάδα Έργου στο πλαίσιο της Β' Φάσης, και περιλαμβάνουν τις απόψεις των επιχειρηματιών και των εμπειρογνομόνων που συμμετείχαν
- Υλικό από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο των τελευταίων δυο μηνών,, ούτως ώστε το αποτέλεσμα να είναι αντιπροσωπευτικό των απόψεων όλων των ενδιαφερομένων μερών από τη μελέτη των πινάκων προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:
 - **Κριτήριο «όφελος»:** είναι φανερό ότι η υλοποίηση της μεγάλης πλειοψηφίας των προτάσεων θα επιδράσει σημαντικά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών. Ανά άξονα προτάσεων ξεχωρίζουμε τις ακόλουθες προτάσεις οι οποίες θεωρείται ότι θα έχουν το μέγιστο δυνατό όφελος, και ως εκ τούτου, δίνεται και μια έμμεση προτεραιοποίηση στην υλοποίησή τους: α) στις προτεινόμενες στρατηγικές, η πρόταση με το μέγιστο δυνατό όφελος θεωρείται η σύναψη στρατηγικών συμμαχιών και συνεργασιών με μεγάλες επιχειρήσεις του εξωτερικού, β) στην κατηγορία του σχεδιασμού και της ανάπτυξης νέων προϊόντων, οι ξεχωριστές οργανωτικές ενότητες εντός των επιχειρήσεων που θα έχουν ως αποστολή το σχεδιασμό, τη βελτιστοποίηση και την ανάπτυξη νέων προϊόντων, ξεχωρίζει σε σχέση με το clustering και το networking, γ) στον τομέα της ανάπτυξης νέων αγορών σε Ελλάδα και εξωτερικό, θεωρούνται εξίσου σημαντικές τόσο η προδιαγραφή 20-20-20, όσο και η σύναψη στρατηγικών συμφωνιών με διεθνείς παίκτες, δ) στις προτάσεις τεχνολογικής προσαρμογής, ξεχωρίζει η πρόταση για ανάπτυξη ερευνητικών και συμβουλευτικών συνεργασιών με ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας, και, ε) στον τομέα της αναβάθμισης προσόντων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, σε πρώτη προτεραιότητα, με κριτήριο το όφελος, από τις επιχειρήσεις τίθεται το ζήτημα της ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων για τους εφαρμοστές των προϊόντων του τομέα. Στο σκέλος των προτάσεων προς την πολιτεία, και στην κατηγορία της άρσης των εμποδίων στην καθημερινή δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων το σύνολο των προτάσεων θεωρείται ότι υλοποιούμενο θα έχει το μέγιστο δυνατό όφελος προς τις επιχειρήσεις, αλλά αυτό που ξεχωρίζει και με διαφορά από τα υπόλοιπα είναι το ζήτημα της εποπτείας και του ελέγχου της αγοράς. Τέλος, στο τμήμα των προτάσεων για την ενίσχυση της διεθνοποίησης και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η δημιουργία επαρκούς «μηχανισμού» υλοποίησης ερευνών αγοράς ή/και «μηχανισμού» εντοπισμού επενδυτι-

κών ευκαιριών στο εξωτερικό, συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μερίδιο προτίμησης από τους παράγοντες του τομέα.

- **Κριτήριο «εφικτότητας»:** στις προτάσεις προς τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα. Συμπερασματικά προκύπτει ότι στην κατηγορία των προτεινόμενων στρατηγικών η στρατηγική της σταθεροποίησης στην εγχώρια αγορά και της ανάπτυξης σε νέες αγορές του εξωτερικού, προκρίνεται ως η ευχερέστερη, και σε πρώτη προτεραιότητα, για τις επιχειρήσεις του τομέα. Τούτο διότι οι εγχώριες επιχειρήσεις διαθέτουν σχετική τεχνογνωσία για την ανάπτυξη παρόμοιων επιχειρηματικών σχημάτων με τα εγχώρια σε αγορές – στόχους του εξωτερικού. Ακολούθως, και για τον προτεινόμενο άξονα παρεμβάσεων για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων προϊόντων, οι ξεχωριστές οργανωτικές δομές εντός των ιδιωτικών επιχειρήσεων είναι εφικτό να υλοποιηθούν και μάλιστα άμεσα, λόγω ακριβώς της πίεσης που δέχονται οι επιχειρήσεις λόγω της οικονομικής κρίσης. Στην τρίτη ομάδα προτάσεων προς τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, που αφορούν στην ανάπτυξη νέων αγορών σε Ελλάδα και εξωτερικό, και οι δυο προτάσεις που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία θεωρούνται δύσκολα εφικτές. Στην επόμενη κατηγορία προτάσεων που έχει ως ζητούμενο την τεχνολογική προσαρμογή, θεωρείται ευχερέστερη, και σε πρώτη προτεραιότητα, η ανάπτυξη συνεργασιών των ίδιων των επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας. Τέλος, στον άξονα των προτεινόμενων παρεμβάσεων που αφορά την αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, ως η πλέον σημαντική, αλλά ταυτόχρονα ευχερής στην υλοποίησή της πρόταση, είναι αυτή της δημιουργίας των επαγγελματικών περιγραμμάτων, τα οποία και πάλι επανέρχονται ως μέσον ενίσχυσης της καλής φήμης των επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά. Η ανάπτυξη, και ακολούθως η θεσμική υιοθέτηση των επαγγελματικών περιγραμμάτων, είναι δυνατόν να συμβάλλει στον έλεγχο της αγοράς, αλλά κυρίως, στην αύξηση της κατανάλωσης των εγχώριων δομικών υλικών και στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή τους. Στις επόμενες δυο ομάδες προτάσεων που αφορούν στην πολιτεία, στην μεν πρώτη που αφορά στην άρση των εμποδίων στην καθημερινή δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων, ως η πλέον εφικτή θεωρείται η επιτάχυνση των διαδικασιών δημοπράτησης δημόσιων τεχνικών έργων, ενώ στη δεύτερη κατηγορία που αναφέρεται στη διεθνοποίηση και την εξωστρέφεια, και πάλι οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι ο «μηχανισμός» υλοποίησης των ερευνών αγοράς και εντοπισμού επενδυτικών ευκαιριών, είναι ευχερής στη δημιουργία του, με την προϋπόθεση συνένωσης δυνάμεων από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.
- **Κριτήριο «χρόνος υλοποίησης»:** προκύπτει σαφώς ότι η πλειοψηφία των προτεινόμενων προτάσεων μπορεί να υλοποιηθεί, πάντα στα πλαίσια των προϋποθέσεων που τίθενται από την καθεμία, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Συγκεκριμένα, στο τμήμα των προτάσεων που αφορά στις στρατηγικές που προτείνονται προς εφαρμογή από τις επιχειρήσεις, η εφαρμογή του μίγματος στρατηγικών σταθεροποίησης και ανάπτυξης, επιβάλλεται να υλοποιηθεί από τις επιχειρήσεις σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Πρόκειται για φυσιολογική τοποθέτηση των επιχειρήσεων, δοθέντος ότι κατ' ουσίαν πρόκειται για την άμεσα αποδοτική στρατηγική για τις επιχειρήσεις. Ακολούθως, και στη δεύτερη κατηγορία του σχεδιασμού και της ανάπτυξης των νέων προϊόντων, και πάλι οι επιχειρήσεις προκρίνουν ως μεσοπρόθεσμης υλοποίησης ζήτημα το θέμα της δημιουργίας των ξεχωριστών οργανωτικών ενοτήτων, ακριβώς για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την ανάπτυξη των νέων προϊόντων. Στον τρίτο άξονα προτάσεων κατά σειρά, αυτόν της ανάπτυξης των

νέων αγορών σε Ελλάδα και εξωτερικό, οι στρατηγικές συμφωνίες με διεθνείς «παίκτες» θεωρούνται μεσοπρόθεσμα υλοποιήσιμες, κάτι επίσης φυσιολογικό, λόγω ακριβώς της ανάγκης εύρεσης αγοράς από τις εγχώριες επιχειρήσεις. Στη συνέχεια, και στον άξονα της τεχνολογικής προσαρμογής, όπως και στις προηγούμενες δυο κατηγορίες, η ανάπτυξη ερευνητικών και τεχνολογικών συνεργασιών με ακαδημαϊκά ιδρύματα κλπ, θεωρείται μεσοπρόθεσμου χαρακτήρα, άρα υλοποιήσιμο σε εύλογο χρονικό διάστημα. Τέλος, και για το κομβικό ζήτημα της αναβάθμισης των προσόντων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, από τις επιχειρήσεις προκύπτει ότι το σύνολο των προτάσεων πολιτικής είναι άμεσα υλοποιήσιμο σε εύλογο χρονικό διάστημα, με πρώτο σε προτεραιότητα και πάλι τη δημιουργία των επαγγελματικών περιγραμμάτων. Τέλος, και σε ότι αφορά στις προτάσεις προς την πολιτεία, το σύνολο των προτάσεων θεωρείται μεσοπρόθεσμου χαρακτήρα, και οι ανά κατηγορία προτεραιότητες είναι η εποπτεία και ο έλεγχος της αγοράς και ο «μηχανισμός» υλοποίησης ερευνών αγοράς και εντοπισμού επενδυτικών ευκαιριών.

	ΟΦΕΛΟΣ		ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑ		ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
	Μεσαίο	Μεγάλο	Δύσκολο	Ευχερές	Μεσο-πρόθεσμο	Μακρο-πρόθεσμο
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ:						
ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ						
Οι προτεινόμενες στρατηγικές						
1. Σταθεροποίηση στην εγχώρια αγορά και ανάπτυξη σε αγορές του εξωτερικού		☒		☒	☒	
2. Συμμετοχή σε συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΠ)		☒		☒		☒
3. Σύναψη στρατηγικών συμμαχιών και συνεργασιών με μεγάλες επιχειρήσεις του εξωτερικού		☒		☒		☒
4. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	☒			☒	☒	
5. «Προϊόνικη στροφή» προς προϊόντα λιγότερο ενεργοβόρα, «έξυπνα», «πράσινα», και γενικά αποδοτικότερα από τα ήδη υφιστάμενα.		☒	☒			☒
Σχεδιασμός και ανάπτυξη νέων προϊόντων						
1. Η δημιουργία ξεχωριστών οργανωτικών ενοτήτων στις επιχειρήσεις του τομέα των δομικών υλικών για σχεδιασμό, βελτιστοποίηση και ανάπτυξη νέων προϊόντων		☒		☒	☒	
2. Η συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε δραστηριότητες clustering και networking	☒		☒			☒
Ανάπτυξη νέων αγορών σε Ελλάδα και εξωτερικό						
1. Οι προδιαγραφές της ΕΕ 20-20-20		☒	☒			☒
2. Σύναψη στρατηγικών συμφωνιών με διεθνείς «παικτές», για τη διάθεση προϊόντων των εγχώριων επιχειρήσεων στη διεθνή αγορά		☒	☒			☒
Τεχνολογική προσαρμογή						
1. Ανάπτυξη ερευνητικών και συμβουλευτικών συνεργασιών με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας και ειδικά με πολυτεχνικές και οικονομικές σχολές		☒		☒	☒	
2. Η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την παραγωγική διαδικασία και ακολούθως από την απόρριψη των παραπροϊόντων των δομικών υλικών	☒			☒		☒
3. Η μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας για περιβαλλοντική προστασία και αειφορία	☒			☒		☒
4. Η μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της μείωσης του χρόνου παραγωγής		☒		☒	☒	
5. Ανάπτυξη νέων, πολυ-λειτουργικών υλικών βασισμένων στην αξιοποίηση της γνώσης, για την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών των χρηστών, τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά		☒	☒			☒
6. Ενίσχυση της δημιουργίας εταιρειών spin-offs από ακαδημαϊκούς φορείς	☒		☒		☒	
7. Χρηματοδοτική ενίσχυση καινοτόμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες εισάγουν στην αγορά κάποιο νέο προϊόν		☒		☒	☒	
Αναβάθμιση προσόντων και δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού						
1. Δημιουργία επαγγελματικών περιγραμμάτων για τους εφαρμοστές προϊόντων του τομέα των δομικών υλικών		☒		☒	☒	
2. Παρακολούθηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών από τα στελέχη των επιχειρήσεων με ενδεικτικά αντικείμενα όπως: διεθνείς επιχειρηματικές δραστηριότητες, διοίκηση διεθνών επιχειρήσεων, σχεδιασμός προϊόντων και υπηρεσιών, κλπ.		☒		☒	☒	
3. Ενσωμάτωση στην πολιτική κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού συγκεκριμένης θεματολογίας προγραμμάτων εκπαίδευσης		☒		☒	☒	
4. Στελέχωση των εγχώριων επιχειρήσεων με αλλοδαπά στελέχη υψηλού επιπέδου, τα οποία θα προέρχονται από τις χώρες στόχους των εγχώριων επιχειρήσεων		☒		☒	☒	
5. Η συμμετοχή των επιχειρήσεων του τομέα των δομικών υλικών σε ευρωπαϊκά ή/και εθνικά προγράμματα κινητικότητας ερευνητών	☒		☒		☒	

	ΟΦΕΛΟΣ		ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑ		ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
	Μεσαίο	Μεγάλο	Δύσκολο	Ευχερές	Μεσο-πρόθεσμο	Μακρο-πρόθεσμο
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ: ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ						
Άρση εμποδίων στην καθημερινή δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων						
1.Επιπτώσεις και έλεγχος της αγοράς		☒	☒		☒	
2.Υποχρεωτικότητα της σήμανσης CE		☒	☒		☒	
3.Αναμόρφωση της νομοθεσίας για τις κρατικές προμήθειες		☒		☒	☒	
4.Επιτάχυνση των διαδικασιών δημοπράτησης δημόσιων τεχνικών έργων		☒		☒	☒	
5.Κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων δομικών υλικών		☒		☒	☒	
Διεθνοποίηση και εξωστρέφεια						
1.Δημιουργία «μηχανισμού» υλοποίησης ερευνών αγοράς ή/και «μηχανισμού» εντοπισμού επενδυτικών ευκαιριών στο εξωτερικό		☒		☒	☒	
2.Βελτιωμένη και έγκυρη πληροφόρηση		☒		☒	☒	
3.Ανάπτυξη δικτύου διεθνοποιημένων Ελληνικών Επιχειρήσεων σε αγορές του εξωτερικού	☒		☒		☒	
4.Στοχευμένα προγράμματα προβολής προϊόντων δομικών υλικών σε αγορές- στόχους του εξωτερικού		☒		☒	☒	
5.Στοχευμένες επιχειρηματικές αποστολές σε συγκεκριμένες αγορές του εξωτερικού	☒			☒	☒	
6.Θεσμική μεταρρύθμιση των διαδικασιών εξαγωγής προϊόντων		☒		☒	☒	

6 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο όρος «Δημόσιες Προμήθειες» (Public Procurement) (ή «Προμήθειες Δημόσιου Τομέα» ή «Κρατικές Προμήθειες») αναφέρεται στην αγορά, από τον δημόσιο τομέα, προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και στην κατασκευή δημόσιων έργων. Βασικός στόχος των δημόσιων προμηθειών είναι η διασφάλιση της απόκτησης του κατάλληλου αγαθού ή της κατάλληλης υπηρεσίας ή του κατάλληλου έργου στη σωστή ποιότητα και ποσότητα, στην καλύτερη δυνατή τιμή, από τη σωστή πηγή και στο σωστό χρόνο.

6.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Σύμφωνα με τη μελέτη του SIGMA “Central Public Procurement Structures and Capacity in Member States of the European Union” – Paper No 40, υπάρχει μία γκάμα λειτουργιών που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις, η οποία συνήθως εκτελείται κεντρικά από Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης των χωρών μελών της ΕΕ και περιλαμβάνει:

- Διαμόρφωση πολιτικής και σχεδιασμό πρωτεύουσας νομοθεσίας
- Σχεδιασμό και ανάπτυξη Κανονισμών και Εγκυκλίων (της δευτερεύουσας δηλαδή νομοθεσίας που στόχο έχει να βοηθήσει την εφαρμογή της πρωτεύουσας νομοθεσίας, αναλύοντας και εξειδικεύοντας συγκεκριμένες προβλέψεις των νόμων ή/και παρέχοντας εργαλεία για την εφαρμογή της)
- Ανάπτυξη και διατήρηση διεθνών συνεργασιών
- Παρακολούθηση και έλεγχο της εφαρμογής των προνοιών που προβλέπονται από το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υποστήριξης
- Διενέργεια/ έλεγχο δημοσιεύσεων & Εγγράφων Διαγωνισμού
- Ανάπτυξη του επαγγελματισμού και βελτίωση της ικανότητας των Αναθετουσών Αρχών να εκτελούν αποτελεσματικά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων
- Ανάπτυξη και καθορισμό του τρόπου εφαρμογής νέων διαδικασιών ή προνοιών στο χώρο των δημοσίων συμβάσεων.

6.2.1 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Αφορά στη διαμόρφωση πολιτικής και στην αποτύπωσή της εν είδει νομοθετικού πλαισίου που διέπει τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων. Αφορά επίσης στη διαμόρφωση πολιτικής για τις περιπτώσεις: α) των δημοσίων συμβάσεων των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια όπως αυτά ορίζονται στις Κοινοτικές Οδηγίες και μεταφέρονται στον εθνικό νόμο και β) όλων των κατηγοριών δημοσίων συμβάσεων που εξαιρούνται από τις Κοινοτικές Οδηγίες.

Στο πλαίσιο εκτέλεσης της λειτουργίας διαμόρφωσης πολιτικής και σχεδιασμού πρωτεύουσας νομοθεσίας περιλαμβάνονται επίσης οι ακόλουθες δραστηριότητες/ ευθύνες:

- Ο καθορισμός των κατωτάτων ορίων σε εθνικό νόμισμα λαμβάνοντας υπόψη την ισοτιμία του κάθε νομίσματος με το ευρώ
- Η οργάνωση και πραγματοποίηση διαβούλευσης των σχεδίων εθνικών νόμων με τους κυριότερους stakeholders του συστήματος δημοσίων συμβάσεων
- Η συμμετοχή σε δραστηριότητες σύνταξης σχεδίων νόμων που επηρεάζουν ή σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τα θέματα και τις φάσεις του κύκλου σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

6.2.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ

Αφορά στη διαμόρφωση δευτερεύουσας νομοθεσίας (Κανονισμών) η οποία έρχεται να καλύψει σημεία που δεν καλύπτονται από τους αρχικούς νόμους, να επεξηγήσει την εφαρμογή της πρωτεύουσας νομοθεσίας (Νόμοι), να εξειδικεύσει μερικά σημεία της και να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότητά της. Επιπλέον, και εφόσον κρίνεται σκόπιμο συντάσσονται και Εγκυκλίαι, οι οποίες αποτελούν αναλυτικές τεχνικές ή λειτουργικές οδηγίες (guidelines) για την εφαρμογή προνοιών των Νόμων και των Κανονισμών.

Στο πλαίσιο σύνταξης Κανονισμών και Εγκυκλίων περιλαμβάνεται και ο σχεδιασμός των ακολούθων προτύπων δεδομένου ότι αυτά συνήθως συνοδεύουν τους Κανονισμούς και τις εγκυκλίους καθορίζοντας τα εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά την εφαρμογή των παρεχόμενων οδηγιών:

- Πίνακες που πρέπει να χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένες φάσεις/ στάδια του κύκλου σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων (π.χ. πίνακες με στατιστικά στοιχεία)
- Πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμών για σύναψη συμβάσεων προμηθειών, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης δημοσίων έργων
- Πρότυποι Γενικοί Όροι Συμβάσεων για προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση δημοσίων έργων
- Πρότυπα έντυπα που πρέπει να χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένες φάσεις/ στάδια του κύκλου σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων (π.χ. πρότυπο Εγγύησης συμμετοχής, εγγύησης καλής εκτέλεσης, δημοσίευσης προκήρυξης σύμβασης, Έκθεσης Αξιολόγησης Απόδοσης Αναδόχου, Έκθεσης για αιτούμενες αλλαγές και απαιτήσεις κλπ).

6.2.3 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αφορά στην εκτέλεση και στο συντονισμό δραστηριοτήτων που σχετίζονται με Ευρωπαϊκές και διεθνείς συνεργασίες στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα αφορά:

- Στην εκπροσώπηση της χώρας στην Συμβουλευτική Επιτροπή της ΕΕ για την πρόσβαση στις Δημόσιες Συμβάσεις (EU Advisory Committee) και στις ομάδες εργασίας αυτής.
- Στην εκπροσώπηση της χώρας σε δραστηριότητες διαμόρφωσης διεθνών κανονισμών
- Στην παροχή πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Ένωση για χειρισμούς θεμάτων που άπτονται των δημοσίων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο και στην συμπλήρωση ερωτηματολογίων ερευνών
- Στην παραλαβή με την ιδιότητα του εκπροσώπου της χώρας της επίσημης ειδοποίησης (letter of formal notice) από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε περίπτωση που η τελευταία παρατήρησε ή ενημερώθηκε για φαινόμενα παραβίασης της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας στην εν λόγω χώρα. Μετά την παραλαβή της επίσημης ειδοποίησης θα πρέπει να συγκεντρωθούν και να αποσταλούν στοιχεία και πληροφορίες που να ανασκευάζουν την λανθασμένη εικόνα αλλιώς η ΕΕ έχει το δικαίωμα βάσει του EC Treaty (Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας) να παραπέμψει την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (European Court of Justice).
- Στη συμμετοχή ως εθνικού εκπροσώπου σε διεθνή δίκτυα όπως το European Public Procurement Network (PPN) με στόχο την επίλυση διασυνοριακών προβλημάτων σε θέματα δημοσίων συμβάσεων και την ενίσχυση της εφαρμογής των κανόνων που διέπουν ή πρέπει να διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις μέσω ανταλλαγής εμπειριών, βέλτιστων πρακτικών και συγκριτικής αξιολόγησης της απόδοσης κάθε χώρας (benchmarking).

6.2.4 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Η υποχρέωση της παρακολούθησης και του ελέγχου της εφαρμογής της νομοθεσίας και των προβλεπόμενων από αυτήν διαδικασιών υπαγορεύεται σε κάθε χώρα συνήθως από την εθνική της νομοθεσία. Στην περίπτωση των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης η υποχρέωση αυτή πηγάζει και από τα καθοριζόμενα στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες και συνήθως περιλαμβάνει τα ακόλουθα καθήκοντα:

- Προετοιμασία ετήσιας έκθεσης σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος δημοσίων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο που απευθύνεται στην κυβέρνηση ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Συλλογή, επεξεργασία και κοινοποίηση στατιστικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση που αφορούν στον αριθμό και το είδος των συμβάσεων που ανατίθενται κάθε χρόνο σε οικονομικούς φορείς, τη συμμετοχή της τοπικής αγοράς και την αποτελεσματικότητα του συστήματος δημοσίων συμβάσεων
- Διατήρηση καταστάσεων με τους οικονομικούς φορείς που σε συνέχεια απόφασης του αρμοδίου Οργάνου έχουν στερηθεί το δικαίωμα συμμετοχής σε διαγωνιστικές διαδικα-

σίες λόγω παραβίασης των νόμων και κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων ή λόγω ανικανότητας να εκτελέσουν (υλοποιήσουν) το αντικείμενο της σύμβασης ή λόγω μη ικανοποιητικής απόδοσης κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

- Διαχείριση καταλόγου πιστοποιημένων (certified) λειτουργών που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

6.2.5 ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η συγκεκριμένη λειτουργία αφορά:

- στην παροχή καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς αλλά πιθανόν και στους οικονομικούς φορείς ώστε κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να λειτουργούν αποτελεσματικά, σύμφωνα με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, τις βασικές αρχές της Ευρωπαϊκής Συνθήκης (EC Treaty) και τις βέλτιστες πρακτικές
- στη διάχυση πληροφοριών σχετικά με τη νομοθεσία και πολιτική περί δημοσίων συμβάσεων, την υπόδειξη βοηθητικού υλικού, βιβλίων, εντύπων άρθρων, βάσεων δεδομένων και οποιουδήποτε άλλου μέσου (εντύπου ή ηλεκτρονικού) μπορεί να παρέχει πρόσθετες πληροφορίες ή βοήθεια στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς κατά την εκτέλεση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Συχνά στο πλαίσιο της παρούσας καθοδήγησης περιλαμβάνεται και η παροχή νομικών συμβουλών.

Πιο συγκεκριμένα η συγκεκριμένη λειτουργία αφορά στην:

- Οργάνωση ενός Γραφείου Βοήθειας (help desk) που παρέχει σε καθημερινή – σταθερή βάση συμβουλές και καθοδήγηση στους λειτουργούς που εμπλέκονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (ενδεχομένως και στους οικονομικούς φορείς)
- Ανάπτυξη εργαλείων και συστημάτων – σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή – για την υλοποίηση και διαχείριση όλων ή συγκεκριμένων φάσεων του κύκλου σύναψης δημοσίων συμβάσεων (π.χ. μεθοδολογία και βέλτιστες πρακτικές για την αξιολόγηση προσφορών, πρότυπα Έγγραφα Διαγωνισμού και πρότυπα έντυπα Συμβάσεων)
- Έκδοση δημοσιεύσεων, υπομνημάτων και ερμηνευτικών εγγράφων σχετικά με διάφορα θέματα που ανακύπτουν στην καθημερινή πρακτική, υποβάλλονται ως ερωτήματα από τις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς ή προκύπτουν ως απαντήσεις μέσα από αποφάσεις των εθνικών και Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων.
- Ανάπτυξη και συντήρηση Βάσεων Δεδομένων που σχετίζονται με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.
- Τήρηση καταλόγου των Αναθετουσών Αρχών που υποχρεούνται στην εφαρμογή των νόμων περί δημοσίων συμβάσεων.

Σημειώνεται ότι σε αρκετές περιπτώσεις τα εργαλεία και τα συστήματα που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της παρούσας λειτουργίας εισάγονται προς υποχρεωτική χρήση μέσω κανονισμών και κυρίως εγκυκλίων.

6.2.6 ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ/ ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ

Σε αρκετές χώρες κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο Κεντρικός Φορέας που εκτελεί τις λειτουργίες που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο είναι επιφορτισμένος και με τη δημοσίευση προκηρύξεων στην επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή/ ακόμα και στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβέρνησης του συγκεκριμένου Κράτους. Σε αρκετές περιπτώσεις η εν λόγω λειτουργία αφορά μάλλον στον έλεγχο των προκηρύξεων σύμβασης πριν τη δημοσίευσή τους ή πριν την κατάθεσή τους για δημοσίευση στην αρμόδιο Γραφείο του Λουξεμβούργου (TED). Αυτό σημαίνει ότι ειδικά για τις συμβάσεις με προϋπολογισμό μεγαλύτερο από τα όρια (EC thresholds) ο κεντρικός φορέας ενδέχεται να απορρίψει σχέδια προκηρύξεων τα οποία φαίνεται να έρχονται σε αντίθεση με τις Οδηγίες της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Συνθήκη (EC Treaty).

6.2.7 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΩΝ ΑΡΧΩΝ ΝΑ ΕΚΤΕΛΟΥΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Η ανάπτυξη του επαγγελματισμού και η ενίσχυση της ικανότητας των λειτουργών που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις είναι ιδιαίτερα κρίσιμες λειτουργίες για την αποτελεσματικότητα του συστήματος δημοσίων συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό οι κεντρικοί φορείς που έχουν την ευθύνη χάραξης και παρακολούθησης της εφαρμογής της εθνικής πολιτικής στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων οργανώνουν και συντονίζουν εκπαιδευτικά προγράμματα για το δημόσιο τομέα, την τοπική αυτοδιοίκηση, τα ΝΠΔΔ και τους Φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς ύδατος, ενέργειας, μεταφορών και ταχυδρομικών υπηρεσιών. Στο ίδιο πλαίσιο ενθαρρύνουν και προωθούν τη διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων από κολλέγια, πανεπιστήμια καθώς και την έρευνα στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και πιο συγκεκριμένα σε θέματα που αφορούν τη νομική διάσταση του θέματος, την οικονομική πλευρά και τέλος τα ζητήματα πολιτικής (policy).

Η συνήθης πρακτική στις χώρες της ΕΕ είναι ότι οι κεντρικοί φορείς (central procurement bodies) λειτουργούν κατά βάση ως σχεδιαστές της στρατηγικής για την εκπαίδευση περί δημοσίων συμβάσεων (initiator – which includes responsibility for defining training policy), σχεδιαστές συγκεκριμένων αναλυτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, συνεργάτες με τους Φορείς υλοποίησης της εκπαίδευσης και συντονιστές των υλοποιούμενων δράσεων (facilitators and coordinators). Ενίοτε η εκπαίδευση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει εκτός των στελεχών των Αναθετουσών Αρχών και εκπροσώπους των οικονομικών φορέων.

Αναλυτικά η συγκεκριμένη λειτουργία αφορά σε:

- Διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων/ σεμιναρίων που επικεντρώνονται στην παρουσίαση νέου νομοθετικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις
- Κατάρτιση στρατηγικής εκπαίδευσης στο χώρο των δημοσίων συμβάσεων
- Προσδιορισμό των συμμετεχόντων στις εκπαιδευτικές δράσεις
- Καθορισμό θεματολογίας εκπαίδευσης και εισηγητών – Σύνταξη αναλυτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης
- Προετοιμασία (ή επιθεώρηση (review)) εκπαιδευτικού υλικού (ανάλογα με το αν τα στελέχη του Κεντρικού Φορέα συμμετέχουν ως εκπαιδευτές)

- Συνεργασία με Πανεπιστήμια και Φορείς παροχής κατάρτισης στη δημόσια διοίκηση της χώρας για τη διεξαγωγή εκπαιδευτικών δράσεων
- Συντονισμό των εκπαιδευτικών δράσεων και αξιολόγησή τους.

Δεδομένου ότι η βελτίωση της ικανότητας των Αναθετουσών Αρχών να εφαρμόζουν το κοινοτικό κεκτημένο και ο επαγγελματισμός των στελεχών τους που εμπλέκονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων δεν αυξάνονται μόνο με δράσεις κατάρτισης, σε αρκετές χώρες ο κεντρικός φορέας που έχει την ευθύνη χάραξης πολιτικής είναι υπεύθυνος και για την ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων πιστοποίησης των Αναθετουσών Αρχών ή ακόμα καλύτερα των λειτουργιών τους. Επιπλέον μεριμνά για:

- Να κατανοήσουν οι εμπλεκόμενοι στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων ότι ο όρος “public procurement” δεν αναφέρεται μόνο στη διαγωνιστική διαδικασία αλλά είναι πολύ ευρύτερος και αφορά σε όλες τις φάσεις του κύκλου που ξεκινά από την ανίχνευση των αναγκών που θα καλυφθούν μέσω της σύμβασης και καταλήγει στην ολοκλήρωση της σύμβασης και στη διάθεση (disposal) του περιουσιακού στοιχείου
- Να τεθεί η σύναψη δημοσίων συμβάσεων στον πολιτικό χάρτη της χώρας ως ένας στρατηγικός παράγοντας για την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών στους πολίτες με το χαμηλότερο δυνατό κόστος
- Να θεσπιστεί η επαγγελματική ειδικότητα (τίτλος) «procurer» - «Αγοραστής Δημοσίου»
- Να ανέβει το status του επαγγέλματος των αγοραστών δημοσίου ώστε να γίνει δελεαστικό για νέες προσλήψεις, μετατάξεις κλπ
- Να συνδεθεί ο επαγγελματικός τίτλος με τα θέματα πιστοποίησης και την εξέλιξη του υπηρετούντος προσωπικού στις δημόσιες συμβάσεις
- Να προδιαγραφεί ο τρόπος βέλτιστης οργάνωσης των Αναθετουσών Αρχών ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά
- Να καθοριστούν οι δομές λήψης αποφάσεων και να εξασφαλιστεί η απαραίτητη ισορροπία που απαιτείται μεταξύ άσκησης διακριτικής εξουσίας και ευθύνης ελέγχου.

6.2.8 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ Η ΠΡΟΝΟΙΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Δεδομένου ότι το περιβάλλον των δημοσίων συμβάσεων επηρεάζεται από τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, τις αλλαγές στη νομοθεσία και την εισαγωγή νέων προνοιών καθώς επίσης από γενικότερες αλλαγές όπως για παράδειγμα η ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος υπάρχει ανάγκη ένας φορέας να αναλάβει το σχεδιασμό και τον συντονισμό της εφαρμογής των νέων αυτών προνοιών και διαδικασιών.

Σε ορισμένες χώρες μέλη της ΕΕ η συγκεκριμένη ευθύνη εμπίπτει στον βασικό κεντρικό φορέα για τις δημόσιες συμβάσεις ενώ σε άλλες οι αρμοδιότητες μοιράζονται μεταξύ εξειδικευμένων Φορέων (π.χ. για το e procurement) και του Φορέα που φέρει την ευθύνη σχεδιασμού και ανάπτυξης νόμων και κανονισμών.

Πιο συγκεκριμένα η παρούσα λειτουργία αφορά στον:

- Σχεδιασμό, Οργάνωση και Συντονισμό της εφαρμογής των Συμφωνιών Πλαίσιο σε επίπεδο χώρας
- Σχεδιασμό, συντονισμό και υποστήριξη της εφαρμογής των Συμπράξεων Ιδιωτικού Δημόσιου Τομέα (PPP Projects) και των Συμβάσεων Παραχώρησης (Concession Projects)
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογιών για την εφαρμογή του e – procurement
- Σχεδιασμό και εισαγωγή συστημάτων για τη μέτρηση και αξιολόγηση της απόδοσης του τομέα δημοσίων συμβάσεων (σε εθνικό επίπεδο)
- Σχεδιασμό των δράσεων για την εισαγωγή/ υιοθέτηση των πράσινων συμβάσεων
- Ανάλυση πρωτοβουλιών για την εισαγωγή ειδικών τύπων συμβάσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο δημόσιο τομέα.

6.2.9 ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

Αφορά στην σύναψη δημοσίων συμβάσεων κεντρικά και για λογαριασμό άλλων Αναθετουσών Αρχών (κυβερνητικών τμημάτων, τοπικής αυτοδιοίκησης, ΝΠΔΔ, τμημάτων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των υδάτων, ενέργειας, μεταφορών, ταχυδρομικών υπηρεσιών).

Πρόκειται για μία λειτουργία που ορισμένα κράτη μέλη έχουν διατηρήσει στον Κεντρικό Φορέα ο οποίος έχει παράλληλα την ευθύνη ανάπτυξης της εθνικής πολιτικής στον τομέα δημοσίων συμβάσεων αλλά και την ευθύνη να λειτουργεί ως σημείο επαφής του κράτους με την ΕΕ και ως ενδιάμεσος εκπρόσωπος του συνόλου των κρατικών αναθετουσών αρχών.

6.2.10 ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Αφορά:

- στην επιβολή κυρώσεων κατά των λειτουργών που υπέπεσαν κατά την εκτέλεση των εργασιών τους σε κάποιο από τα αδικήματα που ορίζουν οι εθνικοί νόμοι ή ο πειθαρχικός κώδικας των δημοσίων υπαλλήλων
- στην επιβολή ποινών στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς που παραβίασαν το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο
- στην εξωδικαστική επίλυση διαφορών μεταξύ Αναθετουσών Αρχών/ Αναθετόντων Φορέων και Αναδόχων
- στην διατύπωση κανόνων για τους διαιτητές και επιδιαιτητές
- στη διαχείριση καταλόγου διαιτητών (arbitrators)
- στην εξέταση ιεραρχικών προσφυγών κατά αποφάσεων/ πράξεων των Αναθετουσών Αρχών/ Αναθετόντων Φορέων.

6.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Οι ανωτέρω λειτουργίες εκτελούνται στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ από οργανωτικές μονάδες της κεντρικής κυβέρνησης. Οι οργανωτικές αυτές μονάδες παρά το ότι διαφέρουν από πλευράς αρμοδιοτήτων, λειτουργιών, οργάνωσης και προσωπικού έχουν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά. Ειδικά στην περίπτωση των χωρών που έγιναν μέλη της ΕΕ πρόσφατα (2004 και 2007) παρουσιάζεται μεγάλη ομοιομορφία που εξηγείται από το κοινό ιστορικά παρελθόν τους (πρώην ανατολικές χώρες όπου οι προμήθειες προγραμματιζόταν και εκτελούνταν χωρίς την εφαρμογή των διαδικασιών ελεύθερης αγοράς και των αρχών του ανταγωνισμού) και την έμφαση στην ίδρυση και αποτελεσματική λειτουργία ενός κεντρικού φορέα ο οποίος θα έχει την ευθύνη σχεδιασμού, υλοποίησης, συντονισμού και παρακολούθησης ενός νέου συστήματος σύναψης δημοσίων συμβάσεων (σύμφωνου με τις αρχές του EC Treaty και τις πρόνοιες των Οδηγιών της ΕΕ). Αντίθετα, στα παλιά κράτη μέλη υπάρχει σημαντικός βαθμός διαφοροποίησης σε ότι αφορά την οργάνωση των κεντρικών λειτουργιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και αυτό οφείλεται τόσο στη διαφορετικότητα του παρελθόντος κάθε χώρας (πολιτικά συστήματα, κυβερνήσεις, ισχύοντες νόμοι, τρόπος οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης) όσο και στη μακρόχρονη εξέλιξη του συστήματος δημοσίων συμβάσεων κάθε χώρας, εξέλιξη που επηρεαζόταν από τις συνεχείς κοινωνικές αλλαγές, τη διαμόρφωση του κράτους κοινωνικής πρόνοιας, τις πολιτικές προτεραιότητες που τίθονταν κατά καιρούς (π.χ. περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη) και τέλος από την ανάπτυξη & εξέλιξη των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Έτσι ενώ στην περίπτωση των νέων κρατών μελών η κεντροποίηση συγκεκριμένων διαδικασιών του συστήματος δημοσίων συμβάσεων θεωρήθηκε ως απαιτούμενο για την επιτυχή αλλαγή του συστήματος δημοσίων συμβάσεων και την προσαρμογή του στις απαιτήσεις της ΕΕ, στα παλαιά κράτη μέλη, οι κεντρικές δομές προέκυψαν κατά βάση ως αποτέλεσμα μακροχρόνιων αλλαγών στο εξωτερικό περιβάλλον που απαιτούσαν την συνεπακόλουθη προσαρμογή των λειτουργιών και του ρόλου της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.

Ο Οργανισμός για την Οικονομική Ανάπτυξη και Συνεργασία SIGMA στη μελέτη του (“Central Public Procurement Structures and Capacity in member states of the European Union”) κατηγοριοποίησε τα κράτη μέλη της ΕΕ με βάση την οργάνωση των κεντρικών δομών τους για τις δημόσιες συμβάσεις (public procurement structures). Συγκεκριμένα όρισε τρία μοντέλα:

- Της κεντροποιημένης δομής, στην οποία οι λειτουργίες των δημοσίων προμηθειών συγκεντρώνονται σε έναν ή δύο λίγους κεντρικούς οργανισμούς.
- Της ημι-κεντροποιημένης δομής, στην οποία οι λειτουργίες των δημοσίων προμηθειών εκτελούνται από έναν σχετικά περιορισμένο αριθμό (3 ή 4) φορέων που όμως δεν ανήκουν απαραίτητα στο ίδιο επίπεδο της δημόσιας διοίκησης.
- Της αποκεντρωμένης δομής, η οποία χαρακτηρίζεται από χαμηλή συγκέντρωση των λειτουργιών των δημοσίων προμηθειών. Οι εν λόγω λειτουργίες εκτελούνται από πολλούς διαφορετικούς φορείς που ανήκουν σε διάφορα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης.

Η Ελλάδα έως το 2011 ανήκε στην τελευταία κατηγορία. Από την 01.01.2012 τίθεται σε ισχύ ο Νόμος 4013/11 για την σύσταση ενιαία Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων.

6.3.1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ

Σύμφωνα με μελέτη του SIGMA, οι υφιστάμενες κεντρικές δομές για τις δημόσιες συμβάσεις στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ, οι λειτουργίες τους και ο τρόπος οργάνωσής τους παρατίθενται συνοπτικά στον ακόλουθο Πίνακα:

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
1. Αυστρία	Section for Procurement Law	Federal Chancellor's Office (Γραφείο Ομοσπονδιακού Καγκελαρίου)	<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών ο Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών ο Διάχυση πληροφοριών και καθοδήγηση
	Federal Procurement Ltd	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ο Ανάπτυξη και συντονισμός νέων διαδικασιών στο χώρο των δημοσίων συμβάσεων (π.χ. Framework Agreements etc) ο Πραγματοποίηση κεντρικών αγορών (προμήθειες και υπηρεσίες για 18 ομοσπονδιακά υπουργεία και 450 ακόμη υπηρεσίες (εταιρείες του δημοσίου, κέντρα υγείας, δήμους, πανεπιστήμια και την περιφερειακή διοίκηση) ο Ενεργοποίηση και προώθηση ηλεκτρονικών διαδικασιών (e-procurement)
2. Κύπρος	Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων	Γενικό Λογιστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας	<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς ο Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών ο Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών ο Ανάπτυξη του επαγγελματισμού και βελτίωση της ικανότητας των Αναθετουσών Αρχών/ Αναθετόντων Φορέων να συνάπτουν αποτελεσματικά δημόσιες συμβάσεις
3. Δημοκρατία της Τσεχίας	Public Investment Department	Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς ο Συλλογή στατιστικών στοιχείων ο Διενέργεια δημοσιεύσεων και διάχυση πληροφοριών (μερική εκτέλεση) ο Συμμετοχή στη διοργάνωση εκπαιδεύσεων για τις δημόσιες συμβάσεις
	Γραφείο για την προστασία του ανταγωνισμού (Office for the Protection of Competition)	Ανεξάρτητος Φορέας που ελέγχεται από το Κοινοβούλιο	<ul style="list-style-type: none"> ο Σύνταξη ετήσιας αναφοράς σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και την αποτελεσματικότητα του τομέα δημοσίων συμβάσεων ο Διενέργεια ex ante ελέγχων ο Εξέταση προσφυγών (public procurement review body) ο Εκπροσώπηση της χώρας στο Advisory Committee της ΕΕ, στο PPN και σε άλλους διεθνείς φορείς ο Συμμετοχή στη διοργάνωση εκπαιδεύσεων για τις δημόσιες συμβάσεις
4. Εσθονία	Γραφείο Δημοσίων Συμβάσεων (Public Procurement Office)	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ο Σύνταξη ετήσιας αναφοράς για τον τρόπο λειτουργίας και την αποτελεσματικότητα του τομέα δημοσίων συμβάσεων στη χώρα ο Συλλογή στατιστικών στοιχείων ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς ο Παροχή εγκρίσεων για χρήση λιγότερο ανταγωνιστικών διαδικασιών, χρήση του κατεπείγοντος,

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
			<ul style="list-style-type: none"> για εξαιρέσεις κλπ ○ Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών (ex ante & ex post control) ○ Διενέργεια δημοσιεύσεων (περιλαμβάνεται και η αποστολή των προκηρύξεων στο OJEU) και διάχυση πληροφοριών ○ Επιβολή προστίμων σε Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς που παραβιάζουν το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο
	State Aid and Public Procurement Unit, Public Governance Department	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ○ Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ○ Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ, το PPN και άλλους διεθνείς οργανισμούς) ○ Προετοιμασία και διάχυση οδηγιών για την εκτέλεση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων
5. Φινλανδία	Τμήμα Εμπορίου (Trade Department)	Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας	<ul style="list-style-type: none"> ○ Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ○ Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς (περιλαμβάνεται και ο σχεδιασμός προτύπων εγγράφων διαγωνισμού) ○ Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ, στο PPN και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς) ○ Συλλογή στατιστικών στοιχείων ○ Ανάπτυξη του επαγγελματισμού και βελτίωση της ικανότητας των Αναθετουσών Αρχών να συνάπτουν αποτελεσματικά δημόσιες συμβάσεις (μοιράζεται την αρμοδιότητα αυτή με την Haus Ltd)
	Budget Department	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ○ Διαμόρφωση πολιτικής
	Haus Ltd (το 60% της εταιρείας ανήκει στο Δημόσιο)	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ○ Διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τις δημόσιες συμβάσεις
	Hansel Ltd (μη κερδοσκοπική εταιρεία που ανήκει στο Δημόσιο)	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ○ Πραγματοποίηση κεντρικών αγορών για 13 Υπουργεία, 117 state account offices, 10-20 agencies και εταιρείες του δημοσίου ○ Σύναψη και Διαχείριση Συμφωνιών Πλαίσιο
	Government Board of Procurement		<ul style="list-style-type: none"> ○ Σύνταξη γενικών οδηγιών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων ○ Υλοποίηση έργων με αντικείμενο την ανάπτυξη διαδικασιών, προτύπων εγγράφων και ηλεκτρονικών διαδικασιών (e procurement)

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
	Public Procurement Advisory Unit		<ul style="list-style-type: none"> Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης για το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, την εφαρμογή του Νόμου και την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών
6. Γαλλία	Τμήμα Δημοσίων Συμβάσεων (Public Procurement Department) που ανήκει στο Directorate for Legal Affairs.	Υπουργείο Οικονομικών, Οικονομίας και Βιομηχανίας	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη της κυβέρνησης για τη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής περί δημοσίων συμβάσεων Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς (παροχή νομικών και τεχνικών συμβουλών) Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (συμμετέχει στο Advisory Committee της ΕΕ, στο PPN και σε άλλους διεθνείς φορείς) Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών
7. Γερμανία	BMWi	Ομοσπονδιακό υπουργείο Οικονομίας και Τεχνολογίας	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη ομοσπονδιακής πολιτικής περί δημοσίων συμβάσεων Σχεδιασμός πρωτεύουσας νομοθεσίας Σχεδιασμός δευτερεύουσας νομοθεσίας (συνεργάζεται με επιτροπές που στελεχώνονται από αντιπροσώπους των ομοσπονδιακών υπουργείων και των Δήμων) Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς (νομικές και τεχνικές συμβουλές) Σύνταξη προτύπων εγγράφων διαγωνισμού και συμβάσεων, διαμόρφωση προτύπων διαδικασιών (οι λειτουργίες αυτές εκτελούνται σε συνεργασία με τα Υπουργείο Μεταφορών, Κτιρίων και Πολεοδομικών θεμάτων, την Υπηρεσία για τον Συντονισμό της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης και το Γραφείο Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Εσωτερικών) Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (συμμετέχει στο Advisory Committee της ΕΕ, στο PPN και σε άλλους διεθνείς φορείς) Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών Διάχυση πληροφοριών \
	Bundesverwaltungsamt (Federal Office for administration)	Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εσωτερικών	<ul style="list-style-type: none"> Διενέργεια δημοσιεύσεων
	Ομοσπονδιακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης		<ul style="list-style-type: none"> Οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τις δημόσιες συμβάσεις (εκπαίδευση παρέχουν και πανεπιστήμια, κολλέγια και ιδιωτικές εταιρείες με την υποστήριξη Γραφείων παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Τα τελευταία είναι κοινές επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα και εμπορικών επιμελητηρίων)
8. Ουγγαρία	Συμβούλιο Δημοσίων Συμβάσεων (Public Procurement)	Κοινοβούλιο	<ul style="list-style-type: none"> Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς (έκδοση και αποστολή οδηγιών για την εφαρμογή των νόμων, διευκρινίσεις και οδηγίες επί προβλημάτων, τηλεφωνικό help desk)

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
	Council)		<ul style="list-style-type: none"> ○ Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (συμμετέχει στο Advisory Committee της ΕΕ, στο PPN και σε άλλους διεθνείς φορείς) ○ Συλλογή στατιστικών στοιχείων ○ Διαχείριση καταλόγων με εγκεκριμένους συμβούλους για τις δημόσιες συμβάσεις, αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς και οικονομικούς φορείς που έχουν αποκλειστεί από τη διαγωνιστική διαδικασία λόγω τελικής απόφασης Αναθεωρητικών Αρχών (Review bodies) ○ Διενέργεια δημοσιεύσεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της χώρας (περιλαμβάνεται και προηγούμενος έλεγχος για το αν πληρούνται οι απαιτήσεις της νομοθεσίας) και αποστολή των προκηρύξεων που απαιτείται στην ΟJEU ○ Έλεγχος του αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί κάποιος ως official public procurement consultant ○ Διάχυση πληροφοριών ○ Ανάπτυξη του επαγγελματισμού και βελτίωση της ικανότητας των Αναθετουσών Αρχών να συνάπτουν αποτελεσματικά δημόσιες συμβάσεις ○ Συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης & Εφαρμογής Νόμων (Ministry of Justice and Law Enforcement) για τη διαμόρφωση πολιτικής
	Department of Civil Law, Codification and International Private Law	Υπουργείο Δικαιοσύνης & Εφαρμογής Νόμων (Ministry of Justice and Law Enforcement)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Σχεδιασμός πρωτεύουσας νομοθεσίας ○ Σχεδιασμός δευτερεύουσας νομοθεσίας (μοιράζεται την αρμοδιότητα με άλλους Φορείς) ○ Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (συμμετέχει στο PPN και σε ομάδες εργασίας της ΕΕ) ○ Συνεργάζεται με το PPC για τη διαμόρφωση πολιτικής
9. Ιταλία	Υπηρεσία Δημοσίων Έργων (Public Works Authority)	Κοινοβούλιο	Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών (πραγματοποίηση διαχειριστικών (auditing) και δειγματοληπτικών ελέγχων, ενημέρωση της Κυβέρνησης για εξαιρετικές περιπτώσεις παραβίασης των νόμων και κανονισμών, σύνταξη ετήσιας αναφοράς προβλημάτων που παρατηρήθηκαν, επιθεώρηση του Public Works Authority Laboratory το οποίο αφενός διαχειρίζεται τον κατάλογο με τους οικονομικούς φορείς που δεν μπορούν να συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες, αφετέρου επιβάλλει πρόστιμα σε Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς που παραβιάζουν το νόμο περί δημοσίων συμβάσεων).
	CONSIP (limited public company)	Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών	<p>Εξυπηρετεί δύο βασικούς τομείς της Δημόσιας Διοίκησης: το ICT (Information Technology Division) και το PA Online Purchasing Division.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς ○ Διοργάνωση εκπαιδύσεων από διεθνώς αναγνωρισμένους εμπειρογνώμονες στον τομέα των

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
			<ul style="list-style-type: none"> δημοσίων συμβάσεων ο Έκδοση οδηγιών ο Ανάπτυξη και συντονισμός νέων διαδικασιών στο χώρο των δημοσίων συμβάσεων (π.χ. PPPs, Concession Projects etc) ο Προώθηση του e procurement ο Πραγματοποίηση κεντρικών αγορών
	Υπουργικό Συμβούλιο		<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας νομοθεσίας
	Υπουργείο Υποδομών (Ministry of Infrastructure, Περιφέρειες και Αυτόνομες Επαρχίες (self-governing provinces))		<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός δευτερεύουσας νομοθεσίας (κανονισμών)
10. Λετονία	Γραφείο Παρακολούθησης Δημοσίων Συμβάσεων (Procurement Monitoring Bureau - PMB)	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ο Ανάπτυξη εθνικής πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς (ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών, προτύπων εγγράφων διαγωνισμού και συμβάσεων, σύνταξη οδηγιών και επεξηγηματικών κειμένων, παροχή καθοδήγησης και συμβουλών σε Αναθέτουσες Αρχές και Utilities) ο Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ, στο PPN και άλλους διεθνείς οργανισμούς) ο Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών ο Συλλογή στατιστικών στοιχείων και προετοιμασία ετήσιας αναφοράς σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και την αποτελεσματικότητα του τομέα δημοσίων συμβάσεων ο Παροχή εγκρίσεων για χρήση λιγότερο ανταγωνιστικών διαδικασιών, χρήση του κατεπείγοντος, παρατάσεις κλπ ο Διενέργεια δημοσιεύσεων (στην εφημερίδα της κυβέρνησης της χώρας και το OJEU – έλεγχος των προκηρύξεων πριν) ο Παροχή συμβουλών για θέματα εθνικής πολιτικής περί δημοσίων συμβάσεων και για την εφαρμογή των Συμφωνιών Πλαίσιο ο Διάχυση πληροφοριών ο Διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων ο Επίλυση διαφορών και επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση αδικημάτων
	Υπουργείο Οικονομικών		<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
	Υπηρεσία για ηλεκτρονικές συμβάσεις (Electronic Procurement State Agency)		<ul style="list-style-type: none"> ο Οργάνωση και διαχείριση συστημάτων για την σύναψη δημοσίων συμβάσεων με χρήση ηλεκτρονικών μέσων ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας
11. Λιθουανία	Γραφείο Δημοσίων Συμβάσεων (Public Procurement Office - PPO)	Γραφείο Πρωθυπουργού	<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών και προτύπων εγγράφων διαγωνισμού σε συνεργασία με άλλα Ινστιτούτα (π.χ. Central Project Management Agency) ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές, τα Utilities και τους οικονομικούς φορείς ο Συμμετοχή από κοινού με το Υπουργείο Οικονομίας στο Advisory Committee της ΕΕ και στο PPN ο Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών (περιορισμένη σε έκταση λειτουργία) ο Συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων ο Διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα θέματα των δημοσίων συμβάσεων
	Υπουργείο Οικονομίας		<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας νομοθεσίας ο Συμμετοχή από κοινού με το PPO στο Advisory Committee της ΕΕ και στο PPN
12. Λουξεμβούργο	Υπουργείο Δημοσίων Έργων		<ul style="list-style-type: none"> ο Ανάπτυξη πολιτικής περί δημοσίων συμβάσεων ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας νομοθεσίας ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς (παρέχεται και από το Υπουργείο Εσωτερικών Υποθέσεων) ο Σύνταξη οδηγιών και ερμηνευτικών εγγράφων (σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών Υποθέσεων και την Επιτροπή Διαγωνισμού (tender commission) ο Σημείο επαφής για την ΕΕ, συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ και στο PPN ο Σύνταξη ετήσιας έκθεσης για τον τρόπο λειτουργίας του εθνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων ο Προώθηση και διευκόλυνση διαδικασιών για ηλεκτρονική σύναψη δημοσίων συμβάσεων μέσω ενός κεντρικού internet portal
13. Πολωνία	Γραφείο Δημοσίων Συμβάσεων (Public Procurement Office)	Γραφείο Πρωθυπουργού	<ul style="list-style-type: none"> ο Ανάπτυξη εθνικής πολιτικής περί δημοσίων συμβάσεων ο Συντονισμός του συστήματος δημοσίων συμβάσεων της χώρας ο Δημοσίευση των προκηρύξεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβέρνησης αφού προηγουμένως ελεγχθούν ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Παρακολούθηση & έλεγχος των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων που εφαρμόζουν οι

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
			<p>Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Καθορισμός διαδικασιών προσφυγής σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ο Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων ο Έκδοση Οδηγών και διάχυση πληροφοριών για τις αρχές που πρέπει να διέπουν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς ο Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (το Νομικό Τμήμα) ο Εξέταση προσφυγών από appeal panels
14. Πορτογαλία (βρίσκεται σε φάση αλλαγών)	Directorate General for State Property	Υπουργικό Συμβούλιο	<ul style="list-style-type: none"> ο Διαμόρφωση πολιτικής και Σχεδιασμός πρωτεύουσας νομοθεσίας (κυβέρνηση) ο Συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ (το DGP για προμήθειες και υπηρεσίες, το IMOPPI για δημόσια έργα) και στο PPN (και τα τρία DGAC, DGP, IMOPPI) ο Παρακολούθηση & έλεγχος της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών ο Ανάπτυξη του επαγγελματισμού και βελτίωση της ικανότητας των Αναθετουσών Αρχών να συνάπτουν αποτελεσματικά δημόσιες συμβάσεις ο Πραγματοποίηση κεντρικών αγορών
	Directorate for European Affairs (DGAC)		
	Department for Public Procurement (DGP)		
	Institute for Public Works (IMOPPI)		
15. Ρουμανία	Εθνική Υπηρεσία για τη θέσπιση κανονισμών και την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων (National Authority for Regulating and Monitoring Public Procurement - NARMPP)	Γραφείο Πρωθυπουργού	<ul style="list-style-type: none"> ο Παροχή συμβουλών στην κυβέρνηση για θέματα πολιτικής δημοσίων συμβάσεων ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Σχεδιασμός προτύπων διαδικασιών, προτύπων εγγράφων διαγωνισμού και συμβάσεων ο Υποστήριξη και διευκόλυνση της εφαρμογής των Συμφωνιών Πλαίσιο, των PPPs και των Συμβάσεων Παραχώρησης ο Παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής υποστήριξης στις Αναθέτουσες Αρχές και στα Utilities ο Επιβολή κυρώσεων σε Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς που δεν τηρούν τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων ο Σύνταξη ετήσιας αναφοράς για τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος δημοσίων συμβάσεων (με βάση τα στατιστικά και άλλα στοιχεία που συλλέγει) ο Έκδοση οδηγιών και επεξηγηματικών κειμένων για την ισχύουσα νομοθεσία και πολιτική περί δημοσίων συμβάσεων ο Διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων και ενθάρρυνση της έρευνας στα πανεπιστήμια σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
			<ul style="list-style-type: none"> ο Έλεγχος των προκηρύξεων, απόρριψη όσων δεν είναι σύμφωνες με τη νομοθεσία και δημοσίευση των ορθών ο Αποστολή των προκηρύξεων (για τις οποίες απαιτείται) στο ΟΙΕΥ ο Λειτουργία του e procurement (η NARMPP είναι κυρίως υπεύθυνη για τα θέματα πολιτικής. Την ευθύνη των τεχνικών θεμάτων και της διαχείρισης των ηλεκτρονικών συσκευών έχει το General Inspectorate for Communication and Information Technology – GICIT)
	Unit for Coordination and Verification of Public Procurement (UCVPP)	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (Ministry of Public Finance)	<ul style="list-style-type: none"> ο Διενέργεια ex ante ελέγχων σε δημόσιες συμβάσεις (η λειτουργία αυτή από τη συγκεκριμένη μονάδα ξεκίνησε σχετικά πρόσφατα – δηλαδή πριν την ένταξη της Ρουμανίας στην ΕΕ).
16. Σλοβακία	Γραφείο Δημοσίων Συμβάσεων (Office of Public Procurement), (έχει και περιφερειακή οργάνωση με 3 τοπικά γραφεία)	Υπουργικό Συμβούλιο	<ul style="list-style-type: none"> ο Ανάπτυξη εθνικής πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Σύνταξη οδηγιών για την εφαρμογή της νομοθεσίας και των βέλτιστων πρακτικών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων ο Σχεδιασμός πρότυπων διαδικασιών, προτύπων εγγράφων διαγωνισμού και συμβάσεων ο Επίβλεψη του εθνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων και σύνταξη ετήσιων σχετικών αναφορών ο Σχεδιασμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους εμπλεκόμενους στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων ο Έκδοση πιστοποιητικών επαγγελματικής ικανότητας ο Διαχείριση καταλόγων πιστοποιημένων λειτουργών για τις δημόσιες συμβάσεις ο Συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ, στις Ομάδες Εργασίας για τα στατιστικά και το e procurement και τέλος στο PPN ο Έλεγχος της χρήσης των Συμφωνιών Πλαίσιο ο Έλεγχος των προς δημοσίευση προκηρύξεων και έκδοση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή του National Public Procurement Bulletin ο Επιβολή κυρώσεων σε Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς που παραβιάζουν το Νόμο περί δημοσίων συμβάσεων ο Λειτουργία ως Αναθεωρητική Αρχή προσφορών
17. Σλοβενία	Department of Public Procurement, Public Utilities and Concessions (DPPUC)	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Ανάπτυξη πρότυπων διαδικασιών, εγγράφων διαγωνισμού και συμβάσεων ο Σύνταξη οδηγιών για την εφαρμογή των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές (παροχή νομικών και τεχνικών

Κράτος μέλος της ΕΕ	Κύριοι Φορείς/ Ινστιτούτα	Υπαγωγή	Κύριες Λειτουργίες
			<p>συμβουλών σε Αναθέτουσες Αρχές, Utilities και οικονομικούς φορείς)</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Ανάπτυξη & διατήρηση διεθνών συνεργασιών (Συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ και στο PPN) ο Σύνταξη ετήσιας έκθεσης για τη λειτουργία του εθνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων μέσω της αξιοποίησης στατιστικών και άλλων στοιχείων <p><i>Παρατήρηση:</i> Δεν πραγματοποιείται ex ante control με στόχο την παροχή έγκρισης στην Αναθέτουσα Αρχή/ Αναθέτοντα Φορέα</p>
	Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης και Υπουργείο Υγείας		<ul style="list-style-type: none"> ο Πραγματοποίηση κεντρικών προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών
18. Σουηδία	Συμβούλιο Δημοσίων Συμβάσεων - Board for Public Procurement (Namnden for Offentlig Upphandling – NOU)	Υπουργείο Οικονομικών	<ul style="list-style-type: none"> ο Λειτουργία ως επιβλέπων Φορέας που υποστηρίζει την Κυβέρνηση ο Συμμετοχή στη διαμόρφωση πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις ο Έκδοση νομικών γνωματεύσεων ο Παράθεση απόψεων επί παραπόνων οικονομικών φορέων και απαντήσεις σε ερωτήματα της ΕΕ ο Σύνταξη οδηγιών για την εφαρμογή των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων ο Σύνταξη ετήσιας έκθεσης για τον τρόπο λειτουργίας του εθνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων ο Παροχή υποστήριξης & καθοδήγησης στις Αναθέτουσες Αρχές/ Αναθέτοντες Φορείς ο Διατύπωση απόψεων επί διαφωνιών μεταξύ οικονομικών φορέων και Αναθετουσών Αρχών αλλά οι απόψεις αυτές δεν έχουν δεσμευτική ισχύ (δεν είναι υποχρεωτικό να εφαρμοστούν) ο Συλλογή στατιστικών στοιχείων (σε συνεργασία με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της χώρας) ο Συμμετοχή στο Advisory Committee της ΕΕ και στο PPN (σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών) <p><i>Σημείωση:</i> Υπάρχουν σχέδια για ενίσχυση των λειτουργιών παρακολούθησης και ελέγχου και της δημιουργίας ειδικής για το σκοπό αυτό μονάδας της Best Practices Unit.</p>
	Υπουργείο Οικονομικών		<ul style="list-style-type: none"> ο Σχεδιασμός πρωτεύουσας και δευτερεύουσας νομοθεσίας ο Λειτουργία ως σημείο επαφής για την ΕΕ
	Swedish Association of Public Purchasers and Allego		<ul style="list-style-type: none"> ο Διοργάνωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

6.3.2 Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσαρμογής έχει προχωρήσει η νομική ρύθμιση για τη δημιουργία Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

Η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, σύμφωνα με το Νόμο 4013/11 που ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και εκδόθηκε στο ΦΕΚ 204 την 15^η Σεπτεμβρίου 2011 αποτελεί ανεξάρτητη νομοθετικά κατοχυρωμένη διοικητική αρχή, η οποία έχει στην αρμοδιότητά της οτιδήποτε σχετίζεται με τις δημόσιες συμβάσεις στη χώρα μας.

Συνοπτικά, στους σκοπούς της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, συμπεριλαμβάνονται:

- Η παρακολούθηση της εθνικής στρατηγικής, πολιτικής και δράσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, της ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων.
- Η μείωση και ο έλεγχος των δαπανών του κράτους για τις δημόσιες συμβάσεις.
- Η βελτίωση και ενοποίηση του συναφούς νομικού πλαισίου.
- Η τήρηση των κανόνων και αρχών της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.
- Ο συντονισμός και εξορθολογισμός της πρακτικής των αναθετουσών αρχών.
- Η διευκόλυνση και ενθάρρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων στους διαγωνισμούς του Δημοσίου.
- Η ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού στις διαγωνιστικές διαδικασίες, σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης.

Η Αρχή καθίσταται λειτουργικά ανεξάρτητη, έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα ή άλλη ανεξάρτητη ή διοικητική αρχή. Η Αρχή υπόκειται στον έλεγχο της Βουλής σύμφωνα με το άρθρο 138^Α του Κανονισμού της Βουλής.

Παράλληλα, στο πλαίσιο του ίδιου νόμου συστήνεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων, με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση στοιχείων, που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, άρθρο 20, η Αρχή ασκεί τα καθήκοντά της από την 1^η Ιανουαρίου 2012.

Ο νόμος για τη σύσταση της Αρχής προσδιορίζει επίσης ότι με Προεδρικά Διατάγματα καθορίζονται οι υπηρεσίες της Αρχής, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητές τους, και εγκρίνεται ο Κανονισμός της.

Με τη σύσταση της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων αναμένεται να αντιμετωπιστούν τα χρόνια προβλήματα που προκύπτουν στο πεδίο των δημοσίων προμηθειών, λόγω του κατακερματισμού των κανόνων και τη διαδικασία ανάθεσης και εκτέλεσής τους. Αυτό έχει πολύ συχνά ως αποτέλεσμα την πλημμυρική ερμηνεία και εφαρμογή του υπάρχοντος νομικού πλαισίου, αλλά και υπέρμετρες καθυστερήσεις, που προκύπτουν από δικαστικές εμπλοκές μεταξύ των συμμετεχόντων και των αναθετουσών αρχών και οι οποίες έχουν συχνά στοιχίσει στη χώρα καταδίκες από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με τον νόμο για την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων σταματά ο κατακερματισμός της εθνικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις και διευκολύνεται ανάπτυξη της αγοράς (και του Τομέα των Δομικών υλικών), μέσω ενός σαφούς πλαισίου κανόνων δικαίου και μέσω της ενοποίησης της διαγωνιστικής πρακτικής των αναθετουσών αρχών. Ταυτόχρονα, η Ελλάδα θα συμβαδίσει με τις προσπάθειες που γίνονται στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για περαιτέρω απλούστευση και ενοποίηση των κανόνων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις.

6.4 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

6.4.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι Προμήθειες στα Δημόσια Έργα είναι ένα από τα σοβαρότερα θέματα τα συναρτημένα με τα Δημόσια Έργα, καθώς σχετίζονται όχι μόνο με την αξιοπιστία σχεδιασμού, υλοποίησης και χρήσης των Δημοσίων Έργων, αλλά και με θέματα αξιοκρατίας στην επιλογή και ανάθεση των προμηθειών, οι οποίες ως γνωστόν καλύπτονται από πόρους που προέρχονται από τα χρήματα των Ελλήνων ή/και Ευρωπαίων φορολογούμενων.

Οι Προμήθειες στα Δημόσια Έργα σχετίζονται επίσης με πολιτικές και δράσεις ανάπτυξης και υποστήριξης κυρίως του μεταποιητικού και κατασκευαστικού τομέα της Ελληνικής οικονομίας (σημαντικό κομμάτι του οποίου είναι ο τομέας των δομικών υλικών) σε περιοχές που σχετίζονται με τα Δημόσια Έργα, αλλά και με την εξεύρεση της χρυσής τομής μεταξύ αυτής της ανάγκης και της απαίτησης για την οικονομικότερη και με άκρως ανταγωνιστικούς όρους πραγματοποίηση των Προμηθειών αυτών.

Η Οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, αποτελεί τη βάση στην οποία στηρίζεται το σύστημα των δημοσίων προμηθειών στην Ελλάδα και αφορά τα δημόσια έργα και τις προμήθειες. Η συγκεκριμένη οδηγία περιγράφει το πλαίσιο εκτέλεσης και λειτουργίας των:

- "δημόσιων συμβάσεων έργων" που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση, εργασιών ενός έργου, είτε ακόμη την πραγματοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες. Ως "έργο", νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία.
- "δημόσιων συμβάσεων προμηθειών", οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Δημόσια σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως "δημόσια σύμβαση προμηθειών".

Με βάση την συγκεκριμένη οδηγία τροποποιήθηκε ο Νόμος 2286/95 περί Προμηθειών, ενώ έχει εκδοθεί και ο Κανονισμός Προμηθειών του Δημοσίου 118/2007.

Παράλληλα στον τομέα των Δομικών Υλικών ισχύει και η Οδηγία 89/106/ΕΟΚ (με την τροποποίησή της από την Οδηγία 93/68/ΕΟΚ), με βάση την οποία εκδόθηκε το ΠΔ334/94.

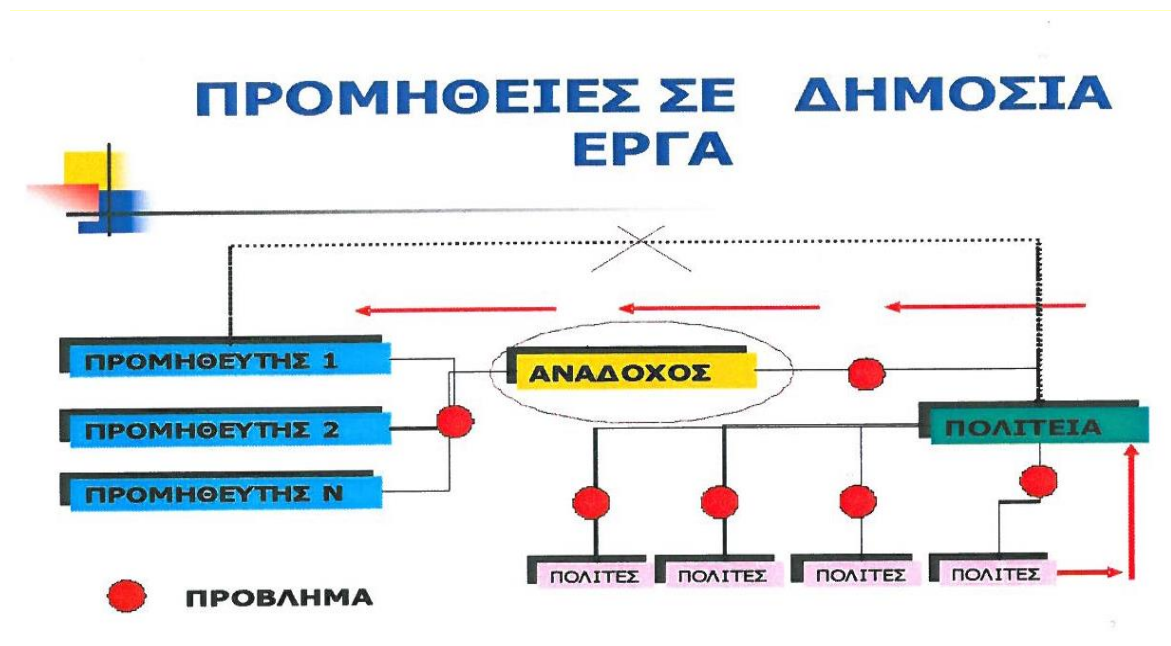
6.4.2 ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Το φάσμα των προμηθειών, περιλαμβανομένων των προμηθευτών και των ελέγχων των υλικών, προϊόντων, μηχανημάτων, λογισμικών και υπηρεσιών υποστήριξης (συντήρηση, άλλες υπηρεσίες, κλπ.), ενσωματώνεται ή οπωσδήποτε αποτελεί μέρος και απαραίτητο συστατικό στοιχείο για την κατασκευή ή λειτουργία ενός Δημοσίου Έργου. Είναι δηλαδή ένα υποσύνολο της συνολικής εκτέλεσης ενός Δημοσίου Έργου δηλαδή τη:

1. Μελέτη
2. Προκήρυξη
3. Επιλογή Αναδόχου
4. Ανάθεση
5. Κατασκευή
6. Παραλαβή του Δημοσίου Έργου
7. Έλεγχο λειτουργικότητας μετά την παραλαβή
8. Αξιολόγηση προμήθειας και υλοποίησης έργου
9. Συντήρηση του Δημοσίου Έργου

Οι προμήθειες υλικών, προϊόντων, μηχανημάτων και υπηρεσιών υποστήριξης συνδέονται και συναρτώνται κυρίως με τις φάσεις 1. Μελέτη, 4. Ανάθεση, 5 Κατασκευή και 9. Συντήρηση Δημοσίου Έργου. Σημειώνεται ότι αναλογικά το κόστος των προμηθειών αυτών μπορεί να κυμαίνεται σε ποσοστό 20-25% του συνολικού κόστους κατασκευής.

Οι προμήθειες υλικών, μηχανημάτων, κλπ. συνδέονται άμεσα με τον κατασκευαστή στο πλαίσιο υλοποίησης των έργων, είτε με τις αναθέτουσες αρχές όταν αυτές αναλαμβάνουν απ' ευθείας την προμήθεια.

Από το παραπάνω διάγραμμα φαίνεται ότι ο Ανάδοχος του Έργου, αποτελεί τον κρίσιμο κόμβο για την χρήση –άρα και την αξιολόγηση της ποιότητας των προμηθευόμενων υλικών. Επομένως οποιοδήποτε πρόβλημα στη σχέση Αναδόχου-Προμηθευτή στην ουσία θα έχει αντανάκλαση στην ποιοτική υλοποίηση του Έργου , και κατά συνέπεια και στη χρήση του από τους πολίτες. Στην περίπτωση που η προμήθεια γινόταν απευθείας από το Δημόσιο, το όποιο πρόβλημα θα μεταφερόταν σε αυτή τη σχέση.

Σε αυτό το πλαίσιο είναι ζητούμενο το Δημόσιο, ως κύριος του έργου, να έχει εκτεταμένο δικαίωμα ελέγχου τουλάχιστον των προμηθειών που πραγματοποιεί ο Ανάδοχος για ενσωμάτωση στο Έργο που του έχει ανατεθεί από την Πολιτεία.

Η ως τώρα εμπειρία από την υλοποίηση δημοσίων συμβάσεων έργων και προμηθειών αναδεικνύει τα κύρια και επαναλαμβανόμενα προβλήματα που εμφανίζονται σχετικά με τις προμήθειες υλικών και προϊόντων, και τα οποία μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

- 1) Δεν υπάρχουν ενιαίες προδιαγραφές
- 2) Δεν υπάρχει έλεγχος στην πηγή από τον κύριο του έργου
- 3) Δεν χρησιμοποιούνται πάντοτε σύγχρονες μέθοδοι οργάνωσης & διαχείρισης ποιότητας από προμηθευτές
- 4) Οι έλεγχοι, ρήτρες, κλπ. παρεμβάσεις είναι απολογιστικού και όχι προληπτικού χαρακτήρα και επομένως δεν αποφεύγονται έτσι οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση (ανακατασκευές, κλπ)
- 5) Δεν υπάρχει αξιολόγηση προμηθευτών μετά από κάθε προμήθεια, καθοριστική για επόμενες αναθέσεις
- 6) Δεν είναι ενεργοί οι σύλλογοι προμηθευτών

Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, παρά το γεγονός ότι με την κείμενη νομοθεσία, τίθενται κριτήρια επιλογής για τους προμηθευτές υλικών και προϊόντων, για τα κριτήρια αυτά δεν υπάρχει καθορισμένο κάτω όριο αποδοχής. Όταν η επιλογή γίνεται από τους κατασκευαστές – αναδόχους, τότε το κριτήριο είναι συνήθως η χαμηλότερη τιμή. Στη συνέχεια ελέγχεται η ποιότητα των υλικών με βάση τις προδιαγραφές.

Εξακολουθεί να λείπει ο συνολικός, ομοιογενής και λεπτομερής καθορισμός των εθνικών προδιαγραφών ή και της συμμόρφωσης προς τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές για το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης των προμηθευόμενων στοιχείων των έργων. Σημειώνεται ότι η εφαρμογή των Οδηγιών και των εναρμονισμένων Ευρωπαϊκών προτύπων είναι υποχρεωτική στις χώρες μέλη της ΕΕ, και σε όποιες περιπτώσεις έχουν εκδοθεί εναρμονισμένα πρότυπα είναι υποχρεωτική και η σήμανση των προϊόντων με το σήμα CE.

Στον τομέα των Δομικών Υλικών όπως προαναφέρθηκε έχει εκδοθεί και ισχύει η Οδηγία 89/106/ΕΟΚ, με βάση την οποία εκδόθηκε το ΠΔ334/94. Σύμφωνα με την Οδηγία τα δομικά έργα που κατασκευάζονται από τα δομικά υλικά θα πρέπει να ικανοποιούν τις πιο κάτω βασικές απαιτήσεις:

- Μηχανική αντοχή και ευστάθεια
- Πυρασφάλεια
- Υγιεινή, υγεία και περιβάλλον
- Ασφάλεια χρήσης
- Προστασία κατά του θορύβου
- Εξοικονόμηση ενέργειας και συγκράτηση θερμότητας

Η εφαρμογή της Οδηγίας αυτής όπως προαναφέρθηκε συνεπάγεται την σήμανση CE των υλικών, εφόσον έχουν εκδοθεί και τα εναρμονισμένα πρότυπα. Για τα προϊόντα με τη σήμανση CE ο παραγωγός είναι υπεύθυνος για τη παραγωγή και τον έλεγχο της ποιότητάς τους και εκδίδει τη Δήλωση Συμμόρφωσης Κατασκευαστή με την οποία βεβαιώνει ότι το προϊόν συμφωνεί με τα εναρμονισμένα πρότυπα. Στην περίπτωση αυτή το Δημόσιο έχει την ευθύνη της εποπτείας της σωστής χρήσης του σήματος και διατάσσει την απόσυρση του προϊόντος σε περίπτωση που διαπιστώσει μετά τον έλεγχο ότι δεν τηρούνται οι προϋποθέσεις χρήσης του σήματος.

Αποτέλεσμα είναι το σήμα CE να τοποθετείται στα Προϊόντα με απλή δήλωση και ευθύνη του Παραγωγού ή του κοινοποιημένου Οργανισμού. Το δημόσιο επιλαμβάνεται μόνον εφόσον υπάρξει πρόβλημα –δηλαδή εκ των υστέρων - ώστε να αναζητήσει ευθύνες από τον Παραγωγό-Προμηθευτή που ψευδώς ή ανακριβώς έχει σηματοδοτήσει τα προϊόντα του με CE. Είναι αναγκαίο, το Δημόσιο να ελέγχει τη σωστή χρησιμοποίηση του σήματος CE.

Είναι εμφανές ότι για την σωστή εφαρμογή της πολιτική δημοσίων προμηθειών στο χώρο των δομικών υλικών ο ρόλος της πολιτείας είναι καθοριστικός, ενώ γίνεται όλο και περισσότερο σύνθετος και απαιτητικός. Ο ρόλος του δημοσίου ως ρυθμιστικός και ελεγκτικός παράγοντας συνεχώς διευρύνεται, δημιουργώντας την ανάγκη για την κατάλληλη οργάνωσή του.

6.4.3 ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ»

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι τελικοί δικαιούχοι του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» 2007 – 2013, το οποίο περιλαμβάνει παρεμβάσεις που συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών, με στόχο την ουσιαστική βελτίωση του επιπέδου προσπελασιμότητας των περιοχών της χώρας και των διεθνών και διευρωπαϊκών διασυνδέσεών της. Τα συγκεκριμένα έργα είναι τα κατ' εξοχήν έργα που απαιτούν την προμήθεια μεγάλων ποσοτήτων δομικών υλικών για την υλοποίησή τους. Παράλληλα, θα πρέπει να τονιστεί ότι και στα υπόλοιπα τομεακά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, η υλοποίηση σημαντικού μέρους δημοσίων συμβάσεων έργων και προμηθειών απαιτούν τη χρήση δομικών υλικών.

ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.
Ε.Υ.Δ.Ε./Β.Ο.Α.Κ.
Δ/ση Οδικών Έργων (Δ1)
Δ/ση Συντήρησης Οδικών Έργων (Δ3)
ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.
Ε.Υ.Δ.Ε./Μ.Ε.Δ.Ε.
ΕΥΔΕ/ΜΚ/ΕΠΠ
ΕΥΔΕ/Μ-Κ/ΕΠΑ&ΙΟ
Ε.Υ.Δ.Ε./Π.Α.Θ.Ε.
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ο ανωτέρω πίνακας (ο οποίος αναφέρεται αποκλειστικά στους τελικούς δικαιούχους που υλοποιούν συγχρηματοδοτούμενα από το Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» 2007-2013 έργα) είναι ενδεικτικός της μεγάλης κατάτμησης των διαδικασιών δημόσιων προμηθειών, γεγονός που συνεπάγεται την μεγάλη διαφοροποίηση:

- της διαγωνιστικής διαδικασίας,
- της δομής και του περιεχομένου των Τευχών Διακήρυξης,
- των ποιοτικών κριτηρίων και της σχετικής τους βαρύτητας,
- των τυπικών διαδικασιών αξιολόγησης,
- του τρόπου αντιμετώπισης των ενστάσεων και προσφυγών,
- της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης.

Τα ανωτέρω καθιστούν αναγκαία τη λειτουργία Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, η οποία προφανώς θα καλύψει και τον τομέα των Δομικών Υλικών.

6.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Με βάση τα παραπάνω προκύπτει η ανάγκη για σειρά παρεμβάσεων τόσο σε θεσμικό όσο και σε οργανωτικό επίπεδο για την βελτίωση του συστήματος δημοσίων έργων και προμηθειών με έμφαση στα θέματα προμηθειών υλικών και προϊόντων που εμπίπτουν στον τομέα των δομικών υλικών.

- Όπως έχει ήδη ειπωθεί η πλήρης λειτουργία της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων είναι αναγκαία για την συνολική εύρυθμη λειτουργία του συστήματος.

Παράλληλα θα πρέπει να διερευνηθούν και οι ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Ολοκλήρωση ενός συστήματος ενιαίων προδιαγραφών
 - Εφαρμογή οδηγιών
 - Ολοκλήρωση των εναρμονισμένων προτύπων καθορίζοντας τα επίπεδα / κατηγορίες επιδόσεων και τη διαδικασία ελέγχου συμμόρφωσης
- Προληπτικός έλεγχος όλων των χρησιμοποιούμενων από τον Ανάδοχο ως προμήθεια συντελεστών του Δημοσίου Έργου εκ μέρους του Κύριου του Έργου (προφανώς με αποδοχή και συνεργασία του Αναδόχου – ως όρο ανάθεσης και παραμονής του στο Έργο) ώστε να διασφαλίζεται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, εν τη γενέσει της, η ποιότητα των συντελεστών αυτών και να αποτρέπονται δυσάρεστες εκπλήξεις ενώ υλοποιείται το Έργο.
- Λειτουργία φορέα (ενδυνάμωση υπαρχόντων φορέων και ξεκαθάρισμα ρόλων) το οποίο να επιβλέπει και διαχειρίζεται:
 - Καθορισμό των κριτηρίων πιστοποίησης των προμηθευτών
 - Σύνταξη και παρακολούθηση του μητρώου προμηθευτών
 - Σύνταξη και παρακολούθηση της βάσης δεδομένων των υλικών
 - Κωδικοποίηση της πολιτικής διαχείρισης ποιότητας ανά προϊόν

- Καθορισμό της διαδικασίας ελέγχου των υλικών
- Καθορισμό των συστημάτων δειγματοληψίας επιχειρήσεων
- Σχεδιασμό, οργάνωση και υλοποίηση των ελέγχων
- Πρόταση διορθωτικών ενεργειών ή και, όπου είναι αναγκαίο και προβλέπεται σαν ύστατο μέσο, επιβολής τυχόν κυρώσεων
- Δημιουργία βάσεως δεδομένων προϊόντων, ελέγχων, αποτελεσμάτων ελέγχων, επιπτώσεων κ.λπ.
- Σύνδεση με τις βάσεις δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- Λειτουργία παρατηρητηρίου κρατικών προμηθειών